

SECVN^D
DVS LIBER QVO,
rundam scriptorum pub-
lice propositorum a Rec-
toribus Decanis, & pro-
fessoribus in Aca-
demia Vuiteber-
gensi.

Vuiteberge apud Io-
sephum Klug.

Anno. M. D. XLVIII.

Scripta Quaedam In Academia Witenbergensi a Rectoribus, Decanis & aliis
eruditis quibusdam Viris publice proposita

Wittenbergae 1548

H.lit.p. 344 g-1/3

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10178688-4

SECVN=
DVS LIBER QVO=
rundam scriptorum pub= lice propositorum a Rec= toribus Decanis, & pro= fessoribus in Aca= demia Vuiteber= gensi.

Vuiteberge apud Ios= sephum Klug.

Anno. M. D. XLVIII.

DECANVS COLLEGII
FACVLTATIS THEOLO-
GICAE.

VM omnis gu-
bernatio vitæ hu-
manæ, tum ve-
ro Ecclesiastica
omnium difficil-
lima est, nec sine
præsentia & aux-
ilio dei sustineri
potest, ideo &
nos adsiduis & ardentibus votis ad De-
um æternū patrem domini nostri Iesu
Christi clamemus, vt Moyses, Si non
precedes nos, ne educas nos, Nisi te
ipso gubernante consilia & colligente,
fouente, ac tuente Ecclesiam, nostri la-
bores, nostræ contentiones atq; cona-
tus quid proficient? Est autem &
vestri officij, angi cogitatione periculo-
rū Ecclesiæ, & petere vt sit eius status
osorē, honestus, tranquillus & durabi-
lis. Ut præcipit Psalmus, Rogate quæ
ad pacem sunt Ierusalem. Hæc vota

A ij & si-

& si quotidie repetenda sunt, tamen
præcipue in congressibus scholasticis
ingeminanda sunt, in quibus tribuitur
iestimonium doctrinæ ijs, qui seruiunt
tn ministerio Euangeli.

Petimus igitur vt omnes, qui amant
Ecclesiam Dei, & ministerium Euan-
geli, conueniant die Martij xvi. in
templo arcis, vbi publice renunciabi-
tur Theologiæ doctor vir honestus &
doctus, Magister Maximilianus Mau-
rus Vuitebergensis. Vult Deus esse
scholas & pia studia scholarum Euan-
geli, que pars sunt ministerij Euange-
lici. Ex his discentium agminibus dele-
git ministros filius Dei, sedens ad dex-
tram æterni patris, dona dans homi-
nibus, pastores & Doctores, Fouende
sunt igitur scholæ, & iuuandæ, cum
alij officijs, tum præcipue püs preci-
bus. Date Die xiiij Martij Anno. 1546

RECTOR ACADEMIAE.
HAC nocte studiosus & pius ado-
lescens Henricus Appel Vratisla-
viensis

uiensis ex hac mortali vita , & ex hac
schola in æternam Academiam voca-
tus est, ubi iam coram audit videtq; De-
um æternum patrem. & filium eius Do-
minum nostrum Iesum Christum . Et
ut hic a Spiritu Sancto de Deo eruditiri
cæpit, & amore eius accensus est, Ita ibi
iam & clariore luce perfunditur , & to-
tus in conspectu Dei acquiescit . Exha-
lauit enim animam inter assiduas pre-
ces, & toto morbi tempore egregium
specimen pietatis prebuit , mirifica to-
lerantia & animi æquitate.

Fiet ei funus hora quarta , ad quod
conueniant scholastici ante bibliopolis
um Mauricij Bibliopolæ , & in hac vi-
ta de causis mortis , de futuro iudicio
cogitent , & p̄ijs precibus singuli suam
vitam & totam Ecclesiam Deo com-
mendent, ac petant ut Deus bona in-
genia , vt sint Ecclesiæ seminaria , ser-
uet. Date Vuitebergæ Die xij Martij
Anno. 1546.

RECTOR ACADEMIAE.
A ij In

IN hodierna lectione Euangeliū proponitur imago vtriusq; regnī. Tyrannidis Diaboli, & regnī filij Dei Domini nostri Iesu Christi, qua commonefacti cogitemus quam tristis seruitus sit eorum, qui non sunt liberati per filium Dei à furoribus Diaboli grassantis aduersus genus humanum, contra vero quāta misericordia Dei sit, quod filium nobis prēsidio esse voluit aduersus Diabolum. Sicut scriptum est. Apparuit filius Dei , vt destruat opera Diaboli .

Agnoscamus igitur hæc, & filium Dei inuocemus , vt nos regat, nec sinat nos compelli à Diabolo in Tragica mala . Hæc semper & assidue meditanda sunt, maxime vero quando siunt congressus Ecclesiæ. Cum autem hac nocte, honesta pietate & bonis moribus predita coniunx Francisci Zielsdorff ex hac mortali vita euocata sit, hortamur scholasticos, vt ad funus hora quarta conueniant, & pijs precibus salutem Ecclesiæ Deo commendent Data.

Datę Dominica Oculi, Die xxviij.
Martij. 1546.

RECTOR ACADE-
MIAE.

DECESSIT hac nocte ciuis honestus & literis exultus Vrbanus Cranapel, qui multos annos in hacciu-
tate iudex fuit, atq; in eo munere integritatem, iusticiā & diligentiam totius ciuitatis testimonio prestatit, donec morbo difficulti correptus, ex illa sua statione, in ocium se recipere coactus est. Mira autem constantia et patientia
multos annos durantē morbum pertulit, secq; verbi diuinī lectione & auscultatione sustentauit, & expectauit horam qua ex hac erumnofa vita, in æternam consuetudinem Christi, quem hic agnouisset, confessus esset, & pie inuocas-
set, transferretur. Quam quidem, ut adesse sensit, gratias Deo æterno patri liberatoris nostri Iesu Christi egit, eiq; post confessionem constantem, ani-
mam suam p̄ijs precibus commendauit.

A iijj uic.

uit. Huic Urbano Cranapel Funus fiet
hora xij Volum⁹ igitur, vt omnes scho-
lastici ad ædes ipsius, quæ sunt vicinæ
arcī, conueniant, & suum officium in
conseruanda honestissima funerū cæ-
remonia pie declarent, qua admone-
mur, vt cogitemus de nostra mortali-
tate, de causis peccati & mortis, de be-
neficijs Christi, de reparatione huius
fragilis naturæ, & de vita æterna. Decet
enim nos, vt pios milites, bonis omni-
bus prosequi eos, qui in communī mili-
tia rebus pro suo loco bene gestis, ex
acie in tutum receptum euocantur, &
precari, vt nobis quoq; liceat confecto
utiliter nostro curriculo, cum bona cō-
scientia hinc decedere, & expectare no-
stri imperatoris Christi & totius cœle-
stis exercitus iudicium de rebus, quas
in sua quisq; vocatione gessit. Datæ in
Die Aprilis Anno 1546.

RECTOR ACADEMIAE.

OBIIT hesterno die pia ac honesta
matrona Benedicta, relicta vidua
clarissimi

carissimi viri Ioannis Hondor
fij olim consulis huius c̄itatis, qui de
Ecclesia Republica & schola nostra
preclare meritus fuit. Et ipsa Bene-
dicta cum viuo marito fidem ac pie-
tatem coniugalem egregie prestitit,
tum post mortem eius, vidua sanctissi-
me vixit, & magno studio ac assiduita-
te, Dei verbum legit ac publice audi-
uit: Ita vt vere dici queat, quod de
Anna prophetissa Lucas scribit, non
discessisse eam de templo seruientem
ieiunij et obsecrationibus, non tantum
vt luctum suum leuaret, & solitudi-
nis dolorem leniret, sed multo magis
ut Christum filium Dei recens his lo-
cis patefactum, vinis suis exciperet, et
complecteretur, quem quidem pie
dum vixit coluit, & moriens arden-
tibus votis inuocauit, suamq; pietatē,
liberalitate tum erga alios egentes,
tum erga pauperes scholaisticos & mi-
nistros Ecclesiæ declarauit. Ei funus
siet hodie hora ij. Volumus igitur vt
omnes scholastici ante ædes p̄sius con-

A v

ueniant

conueniant, & in conseruanda pia fu-
nerum cæremonia officium ac obedi-
entiam suam declarant, ut decet homi-
nes agnoscentes suam mortalitatem, &
reparationem huius fragilis naturæ ex-
pectantes . Datae Quarta Aprilis,
Anno. 1546.

RECTOR ACADE- MIAE.

Decessit hodie honestus et studiosus
& bene literatus adolescēs Henri-
cus Nouiomagus Geldrensis, qui cū
antea pie vixit, tū vere in hoc ipso ago-
ne perspicua confessione & inuocatio-
ne filij Dei ostendit se quoq; testari,
veram esse doctrinam de, Deo quæ so-
nat in Ecclesia Christi. Quare speri-
mus eum iam in alia schola multo eru-
ditiore & iucundiore viuere, in con-
suetudine Dei, Christi, Prophetarum
& Apostolorum. Corpus autem
sepelietur hodie hora quarta a me-
ridie: Ideo scholaisticos hortamur, vt
ad funus in foro ante eades Christiani
Beiers conueniant, vt ritus funerum
pie

pie seruentur , qui instituti sunt vt ibi
de causis mortis , de iuditio futuro , &
de beneficj Chtisti cogitemus , & ui-
tam suam quisq; Deo commendet . Et
si enim vetustas ignara Dei dixit Op- Longior v.
timum esse non nasci, aut cito mori, ta- ob nos non
prolongu
men nos sciamus, uitæ longius spaci-
um propter tres causas expetendum
esse , Primum vt ipsi doctrinam de
Deo discamus , Secundo , vt eam in vi-
tæ periculis & in inuocatione exercea-
mus , & in nobis veram sententiam con-
firmemus . Postremo vt confirmati ali-
os quoq; erudiamus . Data Octaua
Aprilis .

Anno 1546.

RECTOR ACADE-
MIAE.

VETVSTISSIMAE in Ecclesia
pænæ duæ fuerunt, segregatio , & Diss. pœnit
ni Ecclesia .
excommunicatio, quarum exempla a
primitis patribus sumpta sunt . Et in ve-
tcribus Canonibus, prior que est mi-
tis commonefactio, ἀφορίζειται vocatur
ἀφορίζειται .

ἀφορίζεις, Altera multo tristior vo-
catur ἀναθεματίζονται, quæ pæna pre-
cidit hominem à tota societate Ec-
clesię, quæ quidem & Deum contra
præcisos tanquam hostes inuocat. Nec
est vana hæc inuocatio. Has pænas
& nostri conuentus, doctrinæ causa
instituti, minantur. Relegatio leuior
est, sed exclusio atrocior. Et in his, qui
propter violatam iuris iurandi religio-
nem ex nostris conuentibus eñciuntur,
crimen ipsum non solum infamiam
parit inter homines, Sed etiam irri-
tat iram Dei. Et expresse minatur De-
us pænam periuris, , cum ait in Se-
cundo præcepto . Non erit impunitus
quicunq; nomen Dei vane usurpaue-
rit. Et hanc vocem Deus omnibus se-
culis, vniuersalibus exemplis confir-
mat, quæ etiam Ethnicos mouerūt, vt
prouidentiam diuinam, & iram aduer-
sus scelera agnoscerent, vt dicta pluri-
ma grauissimorum scriptorum ostendunt.
Et noti sunt versiculi.

Ah misér, et si quis primū periuria celat
Sera tamē taciti pæna venit pedibus,
Est

Est enim iuramentum inuocatio
Dei, qua duæ res maxime contînen-
tur. Nam in ea inuocatione testamur,
nos Deo tribuere debitam gloriam,
quod sit inspecto[r] rerum humanarum,
amans veritatem & puniens fraudes,
ac simul petimus, ut nos puniat si fefel-
lerimus. Qui igitur contra iuramen-
tum faciunt, facto ipso ostendunt, se
negare Deum, esse inspectorem re-
rum, & cum prouocauerint Deum ut
puniat fallentes, & sit hostis, Deus glo-
riam suam defendit & iuste irascitur
ijs qui detrahunt ei verum honorem,
scilicet prouidentiæ, & insuper tan-
quam laceſſere ausi sunt, quasi diceret,
ſi est Deus, declareret in hac pena. Hic
tantus contemptus Dei, in eſt in vio-
latione iurisiurandi. Ideo homines
summo studio reuerentiam iuramenti
in ſeſe & in alijs confirment, nosq[ue] iu-
uentuti hanc admonitionem ſæpe pro-
ponendam eſſe censemus: Sciunt au-
tem ncſtri auditores in legibus acade-
miæ diſerte poſitum eſſe, Cum iuris
dictionis neruus ſit iuramentum, intel-
ligi

ligi omnes qui mandato Rectoris retinēntur, seu vadimōnō obligantur, at esto ut vocamus, retinerī iuramenti religione, eosq; iudicari periuros, qui discedunt ignorāte, aut non concedente Rectorē. Sic autem discessit hinc, nūper. Nec sciente nec permittēte Rectorē, qui eum mane reiussērat, & cognitionem negotij expectare, cum quidem alium atrociter læsisset. Optāmus autem ut a Deo veniam delictorum petat, & discat mores diligentius regere. Quare eum mītiore pæna commonefaciendum esse duximus, & relegamus eum, ut hinc trienniū proximum absit. Die xij Aprilis Anno

1546.

RECTOR ACADEMIAE.

INTELLIGIMVS ex hominibus dignis fide, multos concende re aggerem, nec tantum impedire operas, sed etiam illa discursatione passim vel cespites, vel arenarum cumulos impellere,

pellere, qui īmpulsi magnas ruinas tra-
hunt. Cum autem & prius edicta pro-
posita sint, quae conscendi aggerē pro-
hibent, iuste vituperatur contumacia
illorum, qui eius edicti autoritatem
contemnunt.

Nunc igitur rursus & de senten-
tia Illustrissimi Principis, Ducis Saxo-
niæ Electoris etc. et Burgrauij Mag-
deburgensis & nostro nomine seuere
præcipimus omnibus, qui ad nostram
Iurisdictionem pertinent, ne in aggerē
conscendant. Suntq; tres graues cau-
ſæ huius nostri edicti, quarum prima
est, quod ingratii et valde iniusti sunt
hospites, qui Rempub, quæ prebet ho-
spicium, detimento afficiunt. vt facie-
bant Centauri & Lapithæ. Ac preſer-
tim impium est literarum & doctrinæ
cælestis hospitia turbare. Scitis autem
vos esse hic hospites & frui optimarii
terum necessaria doctrina. Cum igi-
tur in vniuersum omnes hospites de-
ceat modestia, maxime vos in literar-
um hospitijs oportebat tranquillos &
bene moratos esse. Altera

Altera causa est, quod volumus
vos reuerentia Illustrissimi principis &
Rectoris moueri. Nimis barbari sunt
qui cogitant leuem autoritatem esse
horum edictorum: Quæcunq; causa
erat harum prohibitionum, tamen vos
luctati Illustrissimi principis & nostræ
parere vos iustum est, nec confirmans
da est petulantia violatione huius
edicti. & similium, sed moderatione
& obsequio alenda est reuerentia ma-
gistratum. Nos igitur si quos audie-
mus contra edictum fecisse, carceri in-
clusos commonefaciemus ut discant
hospitiū iura, & reuerentiam quæ Magi-
stribus debetur.

Tertia causa est, quod in turbatio-
ne operarum, rixæ exoriri possent. Ut
igitur res publica sit tranquillior, & sin-
gulorum incolumitas tutior sit, occasio-
nes rixarum prohiberi necesse est. Ve-
tus est illud verissime dictum, vitare
peccata est vitare occasiones peccato-
rum, Idem de periculis veriss., dici po-
test. Non ita indulgeat sibi iuuен-
tus,

tus, ut omnes iudos, omnes omniū con-
gressus, omnibus temporibus & omni-
nibus locis sibi permitti velit. Sit ratio
gubernatrix omnium officiorū, & qua-
dam diligentia mores regantur, ut quid
sit quod vocant sapientes disciplinam,
intelligere discant. Deniq; s̄æpe cogi-
tent Pauli vocem, qui iubet nos versa-
ri inter homines, cum quadam eximia
consideratione omnium officiorum, &
attentione non, ut insipientes seu fatui
qui sine delectu & sine consideratione
ambulant, quocunq; rapiunt cecidi impe-
tus. Sic enim ait Paulus ad Ephesios
περιπατείτε ἀκριβῶς καὶ μηδέ ασοφοί. Mo-
veant igitur singulos hæ grauissimæ
causæ quas recensuimus, & memine-
rint hoc nostro edicto rursus præcipi ne
quis in aggerem concendat. Dominica
Palmarum Anno. 1546.

RECTOR ACADEMIAE. *Dñs vos ad-
quaq; studiū
et diuinū
conferre
dolomīs.*

Duæ summae res sunt, & optimæ ad
quas præcipue conferri studium, &
B diligentia

diligentiam oportet, scilicet cognitio doctrinæ salutaris, & disciplina id est honesta morum gubernatio. Hæc duo bona sunt omnium in vita præcipua. Non si omnium regnum quæ vñq; fuerūt opes in vnum aceruum conferrentur, tantum bonum esset quantum est mediocris doctrina & honesta disciplina. Longeq; antecellit opulentissimo regi Cambisi Daniel, aut aliquis inferior recte eruditus & non pollutus atrocibus sceleribus.

De his duabus vitæ nostræ quasi metis sæpe cogitemus. Et Paulus eas nobis monstrat, iubens militare bonam militiam, videlicet retinentes fidem & bonam conscientiam, ac omnia imperia debebant vtriusq; rei curam sustinere ut homines recte doceri curarent & disciplinam regerent. Talia fuerunt Davidis Salomonis, Iosaphat, Ezechiae, Iosiae imperia, & subinde aliquos gubernatores Deus excitat ad hanc curā

Sed scholis literarijs maxime commendata est, vtriusq; rei tuendæ diligentia, Doctrinæ & disciplinæ. Itaq; Dei beneficio

beneficio auditoribus omnes artes ho-
nestæ quæ literis continentur & ad agni-
tionem Dei, & naturæ rerum & ad mo-
res regendos necessariæ sunt mediocri-
ter proponuntur.

Disciplinam utinam possemus re-
gere leuerius. Sed tamen nostræ com-
monefactiones non desunt, & contene-
dimus aliquo cum labore, frenare & co-
hercere petulantiam. Quia in re ut Deus
nos adiuuet, ardentibus votis precamur
quia scimus sine Deo nullam gubernati-
onem fœlicem esse. Sed filius Dei inqui-
ens nihil potestis sine me facere, iubet
nos anniti, & auxilium promittit & affir-
mat copiosum fructum laturos esse eos.
qui manent palmites ipsi inserti.
Hic custos & adiutor nostræ gubernati-
oni aderit, Scimus enim nos esse Eccle-
siæ Dei membra. Ideo non solum doc-
trinam sed etiam leges de moribus pro-
ponemus. Ac significamus vobis hodie
hora duodecima nos publice statuta A-
cademię recitaturos esse, Ad eā recitatio-
nē præcipimus ut frequētes cōueniatis

B ñ Sæpe

Sepe enim iam accidit vt ad eā auscul-
tationem non ita multi conuenerint.
Ideo vos monendos esse duximus vt
maiori frequentia ad vocem Magistra-
tus audiendam conueniatis, Deinde &
hoc monemus vtrung̃ esse mandatiū
dei Ut disciplinæ frenos patiamini, &
vt magistratibus honesta precipienti-
bus obtemperetis, Has virtutes maxi-
me intelligi, & coli decet in Ecclesia, præ-
sertim cum Deus etiam penas cōtuma-
cie, & præmia obedientie proposuerit.
Quare si menbra Ecclesiæ Dei esse vul-
tis, amate disciplinam & vos ad reuerē-
tiam assuefacite, quia scitis deum sic vel-
e, regi genus humanum.

O æterne Deus pater domini nostri
Iesu Christi, conditor omnium rerum
& Ecclesiæ tuę, tuere doctrinam veram
& disciplinam honestam in his domi-
nij Ecclesiarum. Nec sinas in his locis
traffari impiam barbariem aut spuri-
em: Sed maneant hic honestæ scholæ,
e vere inuocātes in agnitione et fiducia
ilij dei, domini nostri Iesu Christi &
ueris

ueris officijs te colentes. Datæ postridie
Paschatos Anno. 1546.

RECTOR ACADEMIAE.

Quod fælix & faustum sit Christo gubernante cras mane hora sexta iuxta leges. Academiæ alius Rector eligitur. Ad eius renunciationem , quia ea publica esse debet vt scholastici conueniant hortamur. Facile est imperiū in bonis vt inquit Plautus, Ingenia enim erudita & recte educata intelligūt quantum beneficiū dei, & quam manifestū atq; euīdēs argumētum sit presentię diuinę mediocris gubernatio & disciplina Quare & nō grauatim obedientiam prestāt & quicquid possunt officij ad ornandū, & tuendum magistratum, & gubernatorum ordinem libenter conferunt. Sunt enim scholæ ob hanc præcipue causam institutæ, vt sint pietatis, legum, discipline, & omnium honestorū officiorum Gymnasia. Qua propter homines literarum & doctrinæ studijs deditos, nihil magis decet, quam reuerentia erga leges

B ij ga leges

erga leges & Magistratus. Præ-
clare dictum est à Platone . / Illum
esse optimum ciuem , qui omnibus victo-
rijs ac Triumphis obedientia erga le-
ges potiorem ducat. Sua sponte igitur
honesti schola sticí hoc officium p restan-
bunt, ac cogitabunt in hoc congressu
etiam vota & preces coniugendas esse,
Ut Deus per Christum, Ecclesiam su-
am, Reip. statum & pietatis ac doctrinæ
studia tueri velit, & conseruare. Pri-
die Calendas Maij Anno 1546.

PHILIPPVS MELAN- THON,

IN tantis humanæ vitæ miserijs nihil
est magis expetendum vera agnitione
Dei, & huius ipsius doctrinæ intellectus
in qua Deus se patefecit. Idq; studi-
um ita ornat Deus, vt affirmet hos cæ-
tus suum domicilium fore, in quibus le-
guntur, audiuntur, discuntur libelli: con-
tinentes Euangeliū. Ideo non diffe-
ramus hanc doctrinæ cœlestis explicati-
onem in scholis institutam. Deinceps
igitur

igitur sicut usitatum est hora Octaua
in aestate prælegam Pauli Epistolam ad
Romanos biduo singulis septimanis.
Ultima Aprilis Anno 1546.

IN EVCLIDEM.

NON dubito quin moderatae & ge- ^{In Geome}
nerosæ mentes considerantes egre- ^{triām.}
gium illud Symbolum, quod Platonem
in foribus scholæ suæ pinxit, aiunt
ἀγεωμέτρητος οὐδὲν εἰσίτω, summo
impetu ad studium Geometriæ rapian-
tur. Nam præter illas maxime illu-
stres demonstrationes, quæ magnam
vīm habent etiam in alijs liberaliori-
bus studijs ac in enarrabilem certitudi-
nem, qua ad Dei cognitionem du-
cimur, etiam maximas & grauiissimas
utilitates ad omne genus vitæ adfert.
Videmus enim Geometriam non tan-
tum prodesse Mechanicis, sed etiam
philosophiis quibus in suis disputationi-
bus maxime opus est demonstrationi-
bus, ut confirmet mundum esse finitū.

B iij Non

Galenus. Non plures esse mundos . Terram in
medio collocatam obtinere centrum
vniversi aliaq; his similia , quæ sine Geo-
metria tractari commode nequeunt . Si-
cut passim in Platone . Aristotele , Gale-
no , & alijs videre licet , Ut enim ex mul-
tis vnum dicatur . Quis illud Galeni li-
bro x . de usu partitum intelligit , oculo-
rū qualitatem reduci ad unitatem idco ,
quia conorum axes sint in uno piano ,
qui non mediocriter hisce elementis in-
stitutus est . Demonstrat enim Galen-
nus illud Geometrico . adducta propo-
sitione ex undecimo Euclidis . Ad hæc
quid iucundius est , quid homine libera
liter in studio magis dignum , quam in
metiendo non solum terræ , sed cœlesti
um etiam corporum , ac spaciiorum
magnitudine occupatum esse . Cuius
tractationis principia progressiones , &
quasi perfectionem quandam ex Geo-
metria peti necesse est . Astronomia
enim ut plerisque notum est nihil certi
tradere potest sine Arithmeticis &
Geometricis demonstrationibus , qui
bus tanquam aliis in cœlestium corpo-
rum

rum contemplationem euehitur & di-
stinctiones temporum aliaq; multa vti-
lia tradit, quibus in vita commode care-
re nō possum⁹, nisi in extrema barbarie
dcgere vellemus, Sit enim semper no-
bis in conspectu heroica illa vox Ari-
stippi, qui amissis omnibus naufragio re-
bus, cum paucis accedens Rhodium lit-
tus, ac inueniens Geometricas quasdam
figuras delineatas, bono animo socios
esse iussit, se enim agnoscere hominum
vestigia, volens nihil timendum esse, in
eis locis, in quibus harum artium studia
colerentur, Vt igitur inter nos etiam
sint hominum vestigia summo studio
conandum, ne illarum disciplinarum
simus rudes quod tum demum fiet si di-
ligenter Euclidis elementa degusta-
uerimus. Petierunt itaq; a me qui-
dam meorum familiarium vt ipsis prio-
res aliquot libros Euclidis explicarem,
quod cum videam D. nostris præcepto-
ribus etiam probari, publice hoc signifi-
care volui, vt ij, qui mea opera vti vel-
lent scirent meam sedulitatem & ope-
ram eis non defuturam. *Incipiam*

B v

autem

autem enarrationē Deo iuuante proxi-
ma die sabbathī hora xij. xviij Martij.
SEBASTIANVS THEO-
DORICVS.

ET si Aristotelis disputationes in
Physicis admodum exiles sunt & an-
gustæ, tamen ipsos fontes legere utile
est, & cum consuetudo eos discenti fa-
miliares facit, magis conspicitur usus.
Cum igitur muneris quod mihi manda-
tum est ratio postulet, ut aliquos Phy-
sicos libros Aristotelis prælegam iam
enarraturus eram μεΤέωρα . Sed scio
exempla deesse. Ideo nunc dulcissimum
carmē Pontani quod inscripsit μεΤέωρα
enarrabo, quod profecto dignum est
cognitione. Nam & res in natura mul-
tas quarū cognitio vīte vtilis est, cōtinet,
& has exponit sonantibus versibus. Cre-
do melioribus quam fuit olim Empedo-
clis carmen de hisdem rebus. Sunt autem
exemplaria in omnibus bibliopolījs ve-
nalia. Interpretationem exordiar Deo iu-
uante proxima die Iouis post meridiem
hora ij, in auditorio medicorum . Nec
dubito omnibus vtilem & suauem fore
huius

huius carminis cognitionem. Quare
scholaisticos adhortor ut ad eam enarra-
tionem frequentes conueniant. Ad-
dam & Phisicam explicationem. Et vix
alia materia illustriora mixtionum ex-
empla continet. Vbi de qualitatum ac
tione mutua & συμπαθεια multa dici
necessse erit quae postea in vniuersa doc-
trina de natura rerum, imo in valetu-
dine tuenda & in morborum & reme-
diorum dñudicatione cognouisse
prodest. Spero autem aliquanto post
Græca & latina exempla aliquot libro
rum Aristotelis qui sunt utiliores ædis-
tuos esse Typographos, quæ cum ha-
beri poterunt ipsum textum interpreta-
bimur. Die x. Maij. Anno 1546.

RECTOR ACADEMIAE.

Examen delectorū ad stipendia cras
Deo iuuante inchoaturi sumus. Qua-
re scholaisticis delectis ad stipendia ex hac
Saxonía quam tenet Dux Elector, quæ
fuit olim Senonū pars, p̄cipim⁹, vt cras
hora prima in domo Academiæ ubi est
auditoriū Iuris consultorū conueniant.
Necessæ est, n. fieri studiorū inspectionē
Quare

Quare singuli specimen suorum scriptorum adferant, & sciant eos qui defungent examen. stipendia amissuros esse. Profecto in tanta confusione omnium imperiorum, singulare Dei beneficium est, quod alicubi adhuc Principes, cura literarum tuendarum & ornandarum Ecclesiæ afficiuntur. Pro eo beneficio grati simus Deo, & oremus ut has piorum studiorum sedes gubernet ac seruet, quarum certe tantispermediocris status ac tranquillitas erit, donec nos studia diligenter coleamus, & non abiiciemus curam invocationis, Achodierna Euangeliæ lectio hortatrix esse debet ad diligentiam in studijs. Nemo enim sine eruditione intelligit hoc genius sermonis in hac narratione, Spiritus sanctus arguet mundum de peccato & de iustitia & de iudicio. Etsi enim & politica potestas horribiliter arguit partem mundi de peccatis, de iusticia, & de iudicio, tamen Spiritus sanctus in ministerio Euangeliæ arguit totum mundum, de alio peccato scilicet contemptu filij Dei. De alia iustitia, scilicet impunitata

tata & donata nobis propter filium
Dei intercedentem apud patrem . De
alio iuditio scilicet iudicij sapientiae
mundi contemnentis Euangelium .
Magna caligo fuit expositionis quon-
dam in hac optima contione propterea
quia genus sermonis erat ignotum . Ut
igitur Lux doctrinæ quæ necessaria est
Ecclesiæ, retineatur, accendatur in om-
nibus maior discendi cura. Die xxij.
Maij. Anno. I 5 4 6.

RECTORACADE- MIAE.

SCHOLASTICI Thuringi quibus
stipendia dantur ab Illustrissimo
Principe Duce Saxonie Electore etc .
cras hora prima veniant ad examen in
domū Academiæ in qua est auditori-
um Juris consultorum . Si qui defugi-
ent examen , amittent stipendia , Scitis
autem omnes , Deo præstadā esse hanc
obedientiam , vt vero studio doctrinam
Ecclesiæ necessariam discamus . Et
propter eam causam præcipue Deus ser-
uat

uat policias. Ut sint aliqua studiorum
domicilia, & pio studio vere discenti-
bus adest. Hæ causæ valere in omnibus
debent ut serio discant. Sed multo ma-
gis debet Ecclesiæ suam operam hi qui
tanquam milites certa ab Ecclesia sti-
pendia accipiūt. Moueat autem Turin-
gos etiam vetus decus, ut literis & virtu-
te excellere studeant. Nomen enim
Tyrigetæ significat eos fuisse vetustę &
laudatæ gentis præstantissimos ac fuisse
in Turingis magna literarum studia,
multæ historiæ luculenter ab eis scripta
testantur. Et hodie Turingia ingenii-
um habet Stigelij, quod eruditissima
antiquitas Virgilij & Ouidij tempore
magna cum admiratione probasset Die
28. Maij Anno 1546.

RECTOR ACADE- MIAE.

AGIMVS gratias toto pectori
Deo eterno, patri domini nostri
Iesu

Iesu Christi , quod Ecclesiam æternam sibi colligit & seruat , & nunc quidem in his ipsis regionibus lucem Euangij accendit, & studia & disciplinam tetur. Celebratur autem quoannis memoria patefactionis admirandæ Spiritus sancti, quæ facta est die quinquagesimo, postquam ex morte filius Dei reuixit. Et congruunt dies ad Pentecosten , in qua post Pascha primū in Aegypto celebratum, Lex in monte Sina illustribus testimonij, promulgata est. Nam has patefactiones vult nos Deus assidue intueri, vt certo statuamus veram esse doctrinam in Ecclesia sonantem & vt inuocemus hunc verum Deum , qui se patefecit. Hæc magna Dei beneficia in his ferijs consideranda sunt, & mens ad inuocationem & omnia pia officia excitanda . Quanta bonitas est quod Deus se patefecit, quod cōfirmavit nos certis testimonij, qnod in illa priore Pentecoste dedit sapientiam legis, quod in posteriore misit Spiritum sanctum , & testimonium nobis manifestum ostendit , Spiritum sanctum esse

esse hypostasin, & quod hoc agitatore
ex essentia procedente nos sibi copulat
& accendit in nobis nouam lucem , iu-
sticiam & vitam æternam . Vult
etiam peti hoc donum , & reuera peten-
tibus largiri . Iam cogitemus quantus
furor sit, hanc munificentiam aspernari,
nec petere hanc Dei, societate promis-
sam . Obtestamur igitur vos omnes
propter gloriam Dei, & propter Salu-
tem vestram , vt haec tanta Dei benefi-
cia consideretis , quæ vt declareris vos
magni facere . ardentibus votis petite
vos ipsos & hanc totam scholam regi
Spiritu sancto . Sit & in moribus ve-
stris modestia , ne in uobis & in alijs
mœrore Spiritum sanctum adficiatis .
Est autem & inter Spiritus sancti dona
ministerium Euangelicum : quare id
quoq; veneremur, & vt significatio ex-
tet nostræ reuerentiae erga ministros
Euangelij mandamus vt singuli scho-
lastici cras sua munera ad aram offerant .
Hoc anno 1546. à natali filij Dei, an-
nis 3055. Pentecosten tora Ecclesia in
coelio & in terra celebrauit . Ad hanc

non

nos ad iungamus, et simul cum vniuersitate Ecclesia Deo gratias agamus, pro patefactionibus in utraque Pentecoste factis, & pro donato Spiritu sancto. Et petamus deinceps quoque in his regionibus, Ecclesiam, pia studia, disciplinam & politias seruari & regi. Te igitur æterne Deus, vnice pater domini nostri Iesu Christi oro ut propter filium tuum, dominum nostrum Iesum Christum, crucifixum pro nobis, & resuscitatum nos, & Ecclesiam, & studia huius nostri coetus gubernes, & deinceps multis seculis haereditatem filio tuo inter nos colligas, ut multi te æternum Deum vere invocent, celebrent, & veris officijs collant. Anno. 1546.

IOANNES SAXONIUS
Hattestedius, Germanicæ iuuentud
Academiae Vittebergensis,
studiosæ Latine dicendi.

S. P. D.

IVLII Cæsaris commentarios de bello Gallico hactenus enarraui, & quia historię cognitione vitæ hominum necessaria

C

ria

ria est. & quia sermonē Iulij & formā nat
rādi vtcunḡ imitari vtilissimū est deniq̄
patriæ amore iucundior est Iulij historia
quia nemo vetustior scriptor Germanie
meminit. Ethic non solū bellicam virtu
tem nostrarum gentium , sed etiam do
mesticam disciplinam & integritatem
celebrat, cuius consideratio mentes ge
nerosas ad virtutem accendit . Nunc
enarrabo commentarios belli ciuilis , in
quibus florentissimi imperij mutatio
orta ex dissensione ciuili duorum præ
stantis imorum ciuium recitatur, qua in
lectione conspicī potest, non solum
quæ semina sint ciuiliū bellorum,
sed etiā quā necessaria sit moderatio gu
bernatorib. quæ domita ambitione , &
repressa vndictæ cupiditate, cedit æmu
lis, ne publica tranquillitas turbetur , vt
cessit Aristides Themistocli, Themisto
cles Eurybiadi. Ita si paululū remississet
de contentionē Pompeius, nō exarfisset
tā triste bellū , q̄ totā imperij formā mu
tauit. Deniq̄ multa sunt exempla a summi
ingenij artifice, & peritissimo reipub.
scripta, quæ lectorem de vitæ guberna
tione vtiliter monent. Vos autem ado-

Iescentes præcipue amate Iulij scripta
apropter sermonis genus. Nullius sunt
in totali lingua Latina narrationes rectio-
nes. Nam consilio, rerum ordine, pro-
prietates verborum, & perspicuitate,
omnibus Julianæ antecellunt. Et tota
forma orationis pura, propria venusta,
& interdum mollibus metaphoris, nō
procūl accersitis distincta, plurimum gra-
tiae habet, ac ad phrasin lectori paran-
dam, & ad parabilem facundiam utilissi-
ma est. Etsi enim Ciceronis oratio
splendidior & amplior est, tamen eius
ambitiosas periodos, ne illa quidem
extate eloquentissima, multi imitari po-
tuerunt, quæ quidē præsertim in texen-
dis narrationibus aliquid adferunt
impedimenti, vt ostendit historia Pon-
tiani, qui dum effingere periodos Cice-
tonis conatur, sepe admodum lentas &
frigidas narrationes efficit. Hæc vero
Juliana nativa, candida, & sine affectatio-
ne fluens oratio, multo & ad usum no-
strum admodum accommodatior est, & in narrati-
onib. illustrior. Experientur itaq; omnes
studiosi, plurimum sibi & ad loquendū,
& ad scribendum prodesse Iulij lectionē.

Pontanius
Ciceronis
imitator,

Illud etiam inter legendum s^epe cogi-
tent bonæ mentes, diuinitus mutari im-
peria , & mutari propter hominum fu-
rores, eamq^{ue} ob causam singulis maiore
cura mores suos regendos esse . Nam
etsi hoc verū est, Quidquid delirat Re-
ges, plectuntur Achiu*i*, attamē illud diul-
nitus dicitur, propter populi peccata se-
pe imperia mutari, vt apud Salomonem
scriptum est. Singuli igitur sciant , sua
bene, & secus facta , ad totam rem pub-
pertinere , maximeq^{ue} salutarem esse mos-
derationem , frenantem animum ne
de omnibus rebus pugnet , vt sa-
pientissime apud Euripidem in Oreste
dicitur, & Deo & ciuib^s immoderatas
contentiones displicere . Sic enim ibi di-
citur .

προτερανία την ιδέαν της προστάτου της πόλης
Ερατεμ, επειδή διδιγόμενος χαλά τωδας
μισθίαν διθεόδες Ταταγματαρισμού μίας.
μισθσι διασοι

Enarrabo autem eos tantum
libros, qui ab ipso Iulio scripti sunt . Ut
antea

antea septem de bello Gallico . qui sunt
natiui Cæsaris , interpretatus sum , ita
nunc omisso octauo , commentarios
belli ciuiliis inchoabo , quorum tres sunt
yvñs 101 Cæsaris , Reliqui & alieni sunt &
admodū mendosi . Quanquā autem per-
spicua est oratio Cæsaris , tamē interpre-
tis opera iunioribus opus est , non solum
in explicandis gentium & locorum ap-
pellationibus , sed sæpe etiam in consiliī
expositione , & in illustranda phrasī , &
ostendenda forma orationis , & compo-
sitione , & in enarrandis locis aut obscu-
ris , aut vīcio temporum deprauatis . In
his spero me diligentiam & fidem meam
studiosis probaturum esse , Vale . Vit-
tebergæ pridie Idus Iunij , Anno .

1546.

RECTOR ACADEMIAE.

ADOLES CENS Austriacus
natus in familia nobili , non procul
à fabiana , quæ nunc Vienna vocatur
N. qui cum natura moderatus & placi-
dissimus esset & Deum vera pietate co-
seruit

C iij leret

leret, modestissime apud nos vixit. Hæc
Deus ex hac ærumnosa vita hac nocte
euocauit. Etsi autem necesse est prop-
ter doctrinæ explicationem, & propter
gubernationem, aliquibus longiora vite
spacia concedi, tamen tantum est etum-
narum in hac vitant videatur non de ni-
hilo dictum esse a Menandro.

φιλόσοψις απόθνισκαι νέοτ. Quæ Deus dili-
git moritur iuuenis. Ac profecto nisi
causas viuendi ex doctrina cœlesti scimus
remus non valde optanda longior vita
videretur. Sed tres sunt causæ veræ &
^{Trys rans} ^{sep} ^{mr} ^{longior} præcipuæ, vt opus sit mediocri vite spa-
sit vltm pp, cio. Prima vt discamus doctrinā de Deo
Secunda , vt eam exercitij diuturnis in uo-
cationis confirmemus. Tertia vt alias iud-
uare docendo , gubernando , & alijs offi-
cijs possimus. Hæc militia non est leuis.
Ideo vtrungq; pijs precibus à Deo peta-
mus , Et vt vite spacia longiora bonis
ingenijs concedat , & vt eorum militi-
am postea adiuuet. Quia profecto nisi
Deo gubernante non sunt felices huma-
ni labores. Hæc in funerum cæremoniis
cogitate

cogitate ad accendendam i[n]uocationem
Dei pro nobis ipsis, & pro tota Ecclesia
Fiet autem funus huic Augustino hora
quarta. Ideo scholaſtici conueniant ea
hora ante ædes Reuerendi D. Doctoris
Martini Lutheri. Fortassis hic Augustinus
nus ideo citius extinctus est, ne Turcicos
exercitus in patria grassantes videret.
Nam qui Turcica arma non metuunt
valde errant, quæ quidem iam prodigijs
denunciata sunt, Nuper enim in Pan-
nonia inferiori crebri ignes ceu p[ro]fane
e coelo deciderunt, Et conspectus est ni-
ger bos in aere ejiciens ingentes flamas.
Hæc prodigia non sunt ridenda, Nam
& ante imperfectum regem Ludouicu[m], meminimus igneam crucem est
sublimi in fontem Heraclij delapsam
esse. Et post mortem Regis Ioannis
viuæ quarum χύνωσ intus non fuit
vinum. Sed crux, repertæ sunt
Deus æternus pater domini nostri
Iesu Christi, Ecclesiam æternam.

Cuij in his

in his regionibus sibi colligat. sed hospia-
tia Ecclesiæ defendat, & regat ei Pridie
calendas Junij Anno.

**RECTOR ACADE-
MIAE.**

INTER dona quæ filius Dei sedens ad
dextram æterni patris dat Ecclesiæ no-
minatim recēset Paulus docēdi ministe-
rium. Sciamus igitur pias scholas non
tantum humano consilio constitui
seruari, sed filium Dei earum autorem
& gubernatorem esse.
Ideo eas maiori diligentia tuerīstū-
deamus. Et Dei beneficium esse scia-
mus, quod strectit aliquorum principum
mentes ad hoc opus, vt scholas foueant,
& aliquibus pauperibus scholasticis dent
stipendia. Sint igitur in hac schola, prę-
cipue delecti ad stipendia, modestiores.

Cum autem explorentur studia
corū, vocamus hodie eos qui ex Mysia
sunt delecti

delecti sāncti ad stipendia, Quos quidem
& vetus patrīae nobilitas ad literarum
studium & virtutem inuitare debet,
Nam & Homerus eos iustissimos homi-
num vocat, & in Argonautico carmi-
ne, laudatur eorū erga hospites Argo-
nautas beneficentia. Hic est enim ver-
sus in primo Argonauticon.

τούσ μὲν εὐξείνως μυστοί φιλοτέχνες
ποντικούτας δειπέχαται.

Sic nunc etiam hæc magnæ laus
Myſiæ, quod Argonautas, id est, hoc
scholasticum agmen benigne fouet. Ve-
niant igitur scholastici hodie delecti ad
stipendia ex myſia, hora prima ad domū
Academiae in qua est auditorium Iuris-
consultorum. Die ij Junij Anno 1546.

RECTOR ACADEMIAE.

SA EPE cogitandæ sunt cum omnes
Dei patefactiones tam vero hæc ipsa
quæ facta est filio Dei in cœlum ascenden-
te coram magno agmine Ecclesiæ
C v eius

cius temporis ; & inter pauſis angelorum , Moysi, Eliæ &c aliorum ac inenarrabili læticia complectentibus se æternopatre & filio .

Hic triumphus omnium qui una
quā fuerunt pulcherrimus fuit, nec fru-
stra hoc spectaculum oculis Ecclesiæ
exhibitum est. nec ad illos tantum per-
tinuisse putandum est qui tunc aderant.

Nos quoque tanquam in rem prae-
sentem venientes mente aspiciamus
illud iter, & sciamus testimonium esse
futuræ vitæ, ac gratias Deo agamus,
quod immensa misericordia se toties
tam illustribus modis generi humano
patefecit ut testaretur nos sibi curæ esse.

Et quidem filius Dei ascendens in
cœlum diserte testatus est, se nobiscum
semper affuturum esse . Hæc pñ sæpe
multumq; cogitent , Ut se ad inuocatio-
nem exuscitent, & vere lætentur boni-
tate Dei .

Hos

Hos etiam dies ducant esse iucundi
ores propter memoriam tantarum rer
rum. Adest nobis filius Dei spectato
omnium actionum, exaudiens ac iu
uans inuocantes, puniens vero impios a
quibus contemnitur.

Ac Paulus inquit filium Dei sedere
ad dextram æterni patris, ut dona det
hominibus, inter quæ nominatim recen
set doctrinæ ministros, Vere est igitur
filius Dei piarum Academiarum Re
ctor, cui ut obtemperemus, mores nos
stros pie regamus.

Audio autem quosdam tumultus
cieri in vicinis pagis. Quare hoc edictū
proposui, ac præcipio omnibus scholaſti
cis ut sint modesti, & caueant ne tumul
tus in oppido, vel in vicinia cieant nec
horum dierum quibus Dei beneficia co
gitanda sunt lætitiam suis furoribus tur
bent. Ac si quos resciuero contra hoc
edictum fecisse seuere eos puni
am.

Præcipio

Præcipio etiam ne lauent schola-
stici in flumine . Quia in re periculo suo
quiscz moueatur , & cogitet diabolum in-
sidiari hominum vitæ . Interdum eti-
am in ripa molesta est nautis & alijs pe-
tulantia iuuenum ,

Errant si qui putant scholasticos
debere cyclopum similes esse. Agmen
estis Ecclesie Dei, in quo lucere virtutum
exempla debent , Quare petulantes ex
nostro cætu eñciendi erunt , Die iñ Iu-
nij, Anno 1546

PHILIPPVS MELAN
THON.

HODIE hora prima conueniant in
domo Academiæ in qua est audi-
torium Iuris consultorum delecti ex
Voitlandis ad stipendia . Sciunt enim
nomina eorum, qui ad examen vene-
runt Illustrissimo Principi mittenda
esse . Et studijs utilem esse hanc inspecti-
onem doctrine , & ad disciplinam prodes-
se speramus , Decet autem omnes bene
moderatos

moderatos amare neriios disciplinæ.
Nec nomen tantum gentis variis à ve-
ritate factum , Sed etiam res magne
olim pro defensione libertatis Germani-
æ gestæ, significant magna virtutis ex-
ercitia in eo gente fuisse, quæ imitaripo-
steros necesse est. Datum v. Iunij .

Anno. 1546.

RECTOR ACADE-
MIAE.

Deus eternus pater domini nostri Ie-
su Christi conditor omnium rerū
singulari beneficio in Ecclesia certos ri-
tus seruauit, inde usq; ab exi-
tu Israëlitarū ex Aegypto, hactenus tria
millia annorū, & annos sex et quinqua-
ginta , Vult enim cognosci & celebrari
mirandum consilium reconciliationis
factæ per filium suum Dominum nostrū
Iesum Christum , quem voluit pro no-
bis fieri victimam μεσι Την καὶ ικέτην Nec
tantū in terris celebratur Paschatis me-
moria, sed multo maiore frequentia &
laetitia cœlestis Ecclesia vniuersa hodie
conuenit ad Ducem suum filium Dei,

λόγος

Αρχὴ δημοσίου εἰκόνων τοῦ Ιησοῦ Χριστοῦ
Et gratias ipsi ac patri æterno agit intue-
tur in luce patris omnes causas cur de-
cretum sit, hoc modo liberandum esse ge-
nus humanum, & simul nos complecti-
tur suis votis, Orat iam, ne Pascha de-
leatur in terris, ne doctrina extinguitur,
& petit seruari ac defendi has nostras
Ecclesiæ querentes & amantes verita-
tem. Adiungamus ergo nos ad huic
Ecclesiæ æternæ societatem, & cum
ea gratias agamus Deo æterno patri &
filio eius Domino nostro Iesu Christo
pro admiranda liberatione facta per fis-
cium, & petamus veris gemitibus ac vo-
tis, vt nunc defendat & regat has Ec-
clesias, nec sinat inter nos extingui lu-
cem doctrinæ. Ipse est καρδιογνώσκος,
scit nos simplici studio quæsiuisse veri-
tam. Nunc oremus, vt suo auxi-
lio testetur hanc esse suam veritatem,
quam docemus, & opem ferat ipsi peri-
clitanti doctrinæ, quia Dei opus est ser-
uare veritatem. Et filius Dei reuixit ex
morte, vt deseruat opera diaboli. Nunc
igitur etiam ardentibus votis oramus
filium

filium Dei, vt reprimat diabolum molli-
entem paricidia Ecclesiarum nostrarum
& conantem mendatijs idola restituere.
AD TE IESV CRISTE fili Dei cruci
fixe pro nobis et resuscitate cōfugimus,
te inuocamus cum vniuersa Ecclesia cōe-
lesti iam tecū Pascha celebrāte, & preca-
mūr, vt Ecclesiam huius oppidi & ha-
rum regionum serues, defendas ac regas.
Hortamur autem Magistros & schola-
sticos qui adsunt, vt letentur cum socie-
tate totius Ecclesiæ in celebrando Pa-
schate, & nobiscum coniungant gemi-
tus & preces. Declarent & iam hanc
suam pietatē significatione aliqua gra-
titudinis erga Euangelij ministros Date
die Paschatis. Anno 1547.

**RECTORACADE-
MIAE.**

SEMper in hoc aliquod, furiosi turbi-
ne mundi
Hospicium cætus vult Deus esse pīj.
Lacte fareptanæ viduæ sic viuit Helias,
Sidonio tristis dum furit orbe fames
Sic

Sic et in Israel premeret cū fæua Tyrannus
Cultores veræ qui pietatis erant: (nis
Abdias occulta multos sub rupe latentes,
Abscondit, largis muneribusq; fouet,
Abditur Abdiana quoq; nunc Ecclesia
(valle,

Dū pariunt Reges funera, bella, famē.
Iusta sed vt sacrū pauit matrona prophē
Abdias, expulsis hospiciūq; dedit (tā.
Sic habet hic aliquos Princeps Elector

(alumnos,

Dat quibus ad musas æra dicata bonas
Illis cras summam vcniant, mandamus,
(in arcem,

Hic etenim sūptus distribuendus erit.
Hūc iustos referant verę virtutis ad usus
Turpia sunt sacris non facienda bonis.
Ac pia turbentur ne diris agmina bellis,
Oremus summū supplice voce Deum.
Datæ Vitenbergæ xxviij Junij. Anno.

1 5 4 6.

RECTOR ACADEMIAE.

S Emper in hoc aliquid, furiosi turbi-
(ne mundi,
Hospitium

TĀNTĀ fuit modestia veterum
militum belli tempore, vt Vrías do-
mum vocatus cum quidem coniugem
haberet ingenio & forma præstantem,
noluerit cubare domi: Sed toto eo tem-
pore quo in castris exercitus erat, iudica-
rit sibi perinde ac si in templo esset, eti-
am honestas voluptates omittendas esse
vt animus & ad præliandum intentione
esset & ad orandum. Et Ecclesia eius
temporis, sua bella, vocabat bella Dei,
Quia, vt defenserentur hospitia doctrin-
ae, gerebantur, Tale nunc bellum geris-
tur. Et optandum est vt milites aliqui
imitentur Vrīę modestiam vt certe spe-
ramus aliquos esse. Etsi autem nostri
scholaſtici nondum in acie dimicant, ta-
men ſciant ſe in h̄sdem caſtris mente &
precibus eſſe debere & petere, vt Deus
adſit exercitui, Sint igitur modeti & de-
peccatis ſuis & Eccleſię cogitent. Ut au-
tem ciuitas hoc tempore tranquillior ſit
præcipimus ſcholaſtici, vt vitent frequē-
tiā ſicubi vident vagari milites. Ac
mandamus vt hoc præſertim tempore
ita regant mores vt ad pareat eos publi-

D

cam

Modestia
Volunt
milium.

cam pacem expetere, & affici cura salus
tis Ecclesiæ totius orbis terrarum. Datæ
viij. Iulij Anno. 1546.

RECTOR ACADEMIAE.

DVRA TE, & vos met rebus seruat
te secundis. Quam ad spem non tan-
tum humanis rationibus erigamur, sed
ihs consolationibus quas Deus proposu-
it. Semper fuerunt, sunt, & erunt magni-
tumultus Imperiorum, alias alibi. Inter
has & Ecclesia duriter quafsat, quam
tamen mirabiliter seruat Deus, vt serua-
uit stantem inter aquarum montes in
mari rubro. Cum igitur certum sit man-
suras esse reliquias Ecclesiæ Dei, & qui-
dem ibi mansuras ubi cunq; sonabit vox
Euangelij, & doctrinæ studia erunt, non
ab ihsiamus literas, nec hanc nostram mi-
litiam deseram⁹, sed bona cū spe serui-
amus Deo, etiā inter anima et inter classi-
ca Misericordia autē studijs gemit⁹ & vota
& nobis

& nobis hanc Dei vocem inculcemus,
Conuertimini ad me , & ego cōuertat
ad uos ,

Duximus itaq; uobis significan-
dum esse de migratione nostra nihil ha-
ctenus decretum esse, nosq; deinceps do-
nec Deus concedet, hic operas scholasti-
cas facturos esse. Nec tamen prohibe-
mus quo minus discedant , si qui ma-
lunt alibi esse quacunq; de causa . Illis
vero qui adsunt præcipimus , vt sint mo-
derati , non solum , vt vrbs tranquillior
sit, cuius rei tamen habenda est ratio,
sed multo magis vt poenitentiæ signifi-
cationem modestia morum ostendant.

Nam eos qui non vere nobiscum
inuocant Deum , nec poenitentiæ officia
curant, mallemus procul à nobis abesse,
quam inter nos versari . Illis vero qui
discessuri sunt mandamus, vt quod iu-
stum est , satisfaciant ijs quibus debent.
De locatione etiam sciant omnes qui
non extruduntur sed sua sponte mi-

D ij grant

grant, pensionem integrām pro ſemēſtri ſoluere debere,

Postremo admonemus uos decreti veteris, de neruo Iuris dictionis noſtræ, ne quiſ diſcedat ex vadimonio ſeu Arresto, vt vocant.

Cum autem hiſ diebus contra cām legē diſceſſerit N. nec ſoluerit ijs quibus debet, Relegamus eum de ſententia cōſilij noſtri ex hac Academia, ut abſit hinc triennium. Hoc exemplo cōmoneſ facti cæteri maiore fide præſtent iuſtitiam & alia honesta offīcia Datæ Die xx Iulij. Anno. 1546.

DECANVS FACVLTA‐
TIS ARTIVM.

QVANQVAM magnis fructibus cymba Christi concutitur, tamē obrui eā nō ſinet Defēdet De aliquis ſtudiorum hospitia, & ſeruabit Ecclesiæ reliquias. Vult autem & peti hanc defenſionem pījs votis, & interim doctri-

nam eoli quæ ministerio Euangelico
necessaria est. Sicut in lectione Euange-
lij hodierna laudatur mulier , quamuis
despecta, lauans vngēs, tergēs ac dissqua-
uians pedes filij Dei , Significatum est
enim hec Deo gratissima officia esse, pe-
des id est ministeriū Euangelicum tue-
ri, quod faciunt & scholastici recte discen-
tes, & pīj prīncipes bellum gerentes, ne
deleantur pure doctrinæ Euangelij stu-
dia, ne restituantur ἐδιωλομαρίου

Cum autem usitatum sit ad publi-
ca examina Magistros conuocari signi-
ficamus nos cras hora prima conuentu-
ros esse, & petimus ut cæteri Magistri
Philosophiæ intersint illis eruditis collo-
quijs, & suas sententias amanter nobis-
cum & inter se se conferant. Hæc senten-
tiarum collatio, & dulcissima est & vitæ
ac artibus utilis, & hoc quidem tempore
leuatio aliqua est eorum dolorum quos
cogitatio periculorum publicorum ad-
fert. Quæ ut mitiget Deus oramus, &
certe mitigaturū esse nō dubitamus. Die
xxvi, Iulij Anno, 1546.

D iij In

IN HESIODVM.

CV M Syracusæ à Marcello obsidio-
ne cincta in summo essent discrimi-
ne, Archimedes adeo nihil remisit de
studijs suis Geometricis ac Mechanicis,
vt eam etiā oppugnationē, qua cap-
ta vrbs est, intētus demōstrationi quam
instituerat, non senserit. Fecit id quidem
ille amore earum artium, ad quas max-
imo animi impetu ita rapiebatur, vt
auellere eum nulla difficultas potue-
rit, Quarum tamen omnem fruc-
tum ad defensionem patriæ suæ contu-
lit, quam aduersus hostes sua industria
& mirificis machinarum inuentionibus
diu tutam reddidit. Ita nos quoque
in hoc bellico tumultu retineamus studi-
um bonarum artium, cum sciamus eas
Ecclesiæ necessarias esse, quæ sine ullo
dubio in ruinis regnorum permansura
est usquæ ad finem mundi, iuxta inmu-
tabiles Dei promissiones, qui nos quoq;
in medijs procellis teget & tuebitur,
si seria morum emendatione declarabi-
mus nos vere irām eius timere, & fidu-
cia

cia mediatori^s Christi , mitigationem
inpendentium malorum petemus, voca-
tionis nostræ opera sedulo & fideliter
faciemus, & Deo euentum huius pericu-
li committemus, Sicut monet ac promit
tit Psalmus. Reuela domino viam tuam
& spera in eo, & ipse faciet. & alibi cum
inquit , Vacate & agnoscite quod ego
sum Deus . Prohibet trepidationem
ex consternatione in periculis ortam,
quæ & preces impedit, & vocationis offi-
cia interrumpit. Vult nos esse tranquil-
lo animo, facere officium nostrum , &
petere a Deo ac expectare prosperum
negociorum exitum. Quare non sina-
mus nobis adhuc quidem utiles artes
terroribus præsentibus de manibus ex-
cuti , sed tempus quod a precibus iam
non minus necessarijs quam Syracusis
erant Archimedis , machinæ, & a lectio-
ne sacrarum literarum reliquum habe-
mus, ponamus in cognitione scriptorū
antiquitatis , qui res utiles generi huma-
no complexi literis , ad nos transmiser-
unt. Ex quorum numero cum in

D ^{iiij} primis

primis sit HESIODVS , iussus sum
eiūs opusculū cui titulus Ἑγγα ιηγή ήμέρα
adolescentibus explicare , maximeq; il-
los locos qui aut de stellarum ortib; lo-
quuntur aut ex doctrina de natura re-
rum desumpti sunt . Eam igitur enarra-
tionem , iuvante Deo crashora quartā
auspicabor , eiq; tribuā binos in Hebdo-
mada dies , videlicet Lunæ & Martis . Re-
liquis diebus dictaturus ut antehac Phy-
siken Datæ Die xxvi Iulij . Anno ,

1546.

DECANVS COLLEGII
PHILOSOPHI

SEMPER in animis circumfera-
mus hoc dictum . Non erit labor ve-
ster inanis in Domino , semper haec neces-
saria consolatio sit in auribus ἐναυλος ,
Deum effecturum esse , vt studia nostra
salutaria sint Ecclesiæ , nobis & magnæ
parti generis humani , etiamsi magni im-
teriorum tumultus existant , qui minan-
tur doctrinæ & cultoribus eius interi-
cum . Deus enim immensa misericordia
reliquias

reliquias ibi seruat, vbi pure doctrinę
studia mediocri sedulitate coluntur. Haç
spe & hoc tempore scholasticas operas
facimus, & Deum æternum patrem do-
mini nostri Iesu Christi oramus, vt ser-
uet hanc Ecclesiam, & hanc scholam, &
nostros labores regat. Explorauimus
autem eruditio[n]em quorundam his die-
bus, de quibus renuntiatio testimonij si-
et die. iij. Augusti, ad quam vt conueni-
ant omnium disciplinarum doctores, &
Auditores, petimus, vt ostendant se fa-
uere linguarum & Philosophiae studijs,
& hoc tempore cōfirmet discēntes. Tri-
buant etiam id officium honori horum
qui nunc gradu Magisterij Philosophici
ornabuntur, quia in hoc numero multi
sunt & in Philosophia præclare eruditi,
& qui carmen latine, & Græce non asper-
randum scribunt.

Piet atitem hec renuntiatio quod
faustum ac fælix sit die. iij. Augusti qui
est insignis duabus victorijs Græcorum.
Nameo die ante annos bis mille et viginti
quatuor

quatuor, Græci & ingentem exercitum
Persarum ad Plateas profligarunt. & as-
libi ad Mycalen classe vicerunt. Hæ et si
fuerunt claræ victoriæ, tamen Atticæ
civitatis hoc maius decus fuit, quod ul-
tro cesserunt Athenienses de loco ho-
nestiore Spartanis, ne discordia ex am-
bitione orta noceret Reipub. Ac mode-
stissime dictum est ab Athenensibus
ὅκεινον τῷ Τοιῷδε Τάξιοσ ἐπεκαστιάλειπεν πρεσ
πτι, παυτῇ γρὶ Τεταγμένοι, πέρασομεθα
χρησοι εἰναι. Quod utinam in vita om-
nes imitaremur, vt rectæ faceremus &
saluti communi consuleremus, omissis pri-
uatis contentionibus, quæ ex κενοδοξia
oriuntur, Die, i. Augusti Anno, 1546.

RECTOR ACADEMIAE.

IN secundo libro xenophontis inquit
ante prælium Thrasybulus, vnum quæ
libet in exercitu suo loco sic connici de-
bere, quasi in uno ipso plurimū momenti
sit ad victoriam futurum. Sic semper
in publico

in publicis periculis de se quisq; cogitare debet. Sic viuit, quasi in tua vnius diligentia aut negligentia plurimum momenti sit. Et profecto ita est. Sæpe vnius temeritas omnia euertit, Sæpe vnius peccatum iram Dei irritat aduersus totam multitudinem.

Hæc nunc in periculo publico orbis terrarum sæpe cogitemus, & mores diligentius regamus. Sit etiam in scholasticis manuis studium tranquillitatis & modestiae, ac discedant à militari turba. Multi vesperi veniunt in forum, cum milites in excubias distribuuntur, & ibi inepta curiositate miscent se concionibus militaribus, Eam rem ipsi ductores ordinum iudicant esse periculosam nostris. Ideo præcipimus ne deinceps ad illas militares conciones accedatis. Ut autem in hodierna lectione Euangeliū filius Dei ostendens vere sibi curæ esse auditores suos dulcissimis verbis inquit σπλαγχνίζομαι τοπόχων. Ita nūc quo speremus vere eū misericordia affici, et petamus

petamus assiduo gemitu ut restituat pia
am & salutarem pacem. Datae. viij, die
Augusti Anno 1546.

**RECTOR ACADE-
MIAE.**

Quo die traditum est Mariam matrem Christi ex hac mortali vita euocata esse, in qua annos duodecim superstes fuerat filio, eadem die heri decessit pia mulier Margarita Socrus oeconomi nostri Collegij. Funus autem hodie fiet hora quarta ad quod scholastici conueniant ut prijs ceremonijs declaremus nos discernere mortem hominum a morte pecudum & testemur, vitam esse dei beneficium, & vitae totius cursum & mortis iter a Deo petamus. Cumque oeconomus bene mereatur de Repub. & multis pauperibus scholasticis, prius qui eius beneficio usi sunt, orent Deum ut & conjugem priam & honestam fæminam, & matrem multorum liberorum & vere *πίκουρον* seruet incolumem. Has preces debent ei pauperes multi, sicut viduae Thabite

Thabitæ cuius sit mentio in Actis Apo-
stolicis, pauperes debebant in Ioppe Die
xvi. Augusti Anno. 1546.

RECTOR ACADE-
MIAE.

Bono consilio & uere paterno animo
quotannis præcipimus, ne scholasti-
ci in flumen aut stagna ingrediantur, &
iuuentutem de periculis commonefac-
imus, Quia nimis multa exempla nos do-
cuerunt quam sit infidum flumen & ini-
micum hominibus. Sed hæc tota ætas
nec legum reverentia nec periculorum
suorum cura valde adficitur. Quan-
quam autem nobis magnum & assidu-
um dolorem hæc negligentia iuuentu-
tis adfert tamen hoc tristius est, quod sae-
pe ipsis qui non sunt morigeri exiciofa-
est,

Iterū igitur præcipimus vitari lauati-
ones in flumine. Et cum heri adoles-
scens bene literatus & honestis & pri-
moribus præditus Basilius Stortensis in
stagna

stagno perierit, hodie funus ei fiet hora
duodecima. Hortamur igitur scho-
lasticos, ut conueniant ad Nosocomion
quod proximum est ipsi loco sepulturæ
communis extra portam, ut & funerum
ceremoniæ seruentur. & ibi p̄ijs preci-
bus suam vitam quisq; Deo cōmendet,
Quod eo faciendum est studiosius, quia
huius adolescentis interitus ostēdit dia-
bolum insidiari nostræ vitæ, Ideo autem
filius Dei se ostendit humano generi, ut
destruat opera diaboli. Confugiamus
igitur ad filium Dei, & veris votis petas-
mus ut concultato capite serpentis,
nos seruet & regat. Die iiiij. septembris
Anno. 1546.

MAG. SEBASTIANVS
THEODORICVS.

by libellus VNT omnino dulciora studia doctri-
de Anima nae præsertim Philosophice tranquil-
lis temporibus. Sed tamē præsertim eru-
ditos, qui sciunt causas humanarum
miseriarum, erigere & confirmare ani-
mos oportet, etiam difficilibus tempori-
bus

bus, ne aut dolore aut desperatione abnegant doctrinam de Deo, & de alijs rebus bonis. Imò tunc à voce Dei, & sapientum sermonibus qui nobiscum in literis loquuntur, petenda est quædam leuatio. Quare tantisper donec conceditur fruamur doctrina, Imo cum libros habemus in manibus, sçpe suspicientes in cœlū, gemitu & votis à Deo pacem & doctrinæ conseruationem petamus. Cum autem & Ecclesiæ Dei, & vitæ cōmuni, doctrina de anima vtilissima sit, Aristotelis textum Græcum hora iij. quæ mischi attributa est enarrabo. Ad eam interpretationem inuitet auditores vtilitas huius partis Physices. Videntis in Ecclesia, explicatione potentiarum Animæ, discriminæ noticiæ & appetitionum opus esse, Hęc nihil lucis habent sine his elementis. Dicendum est quid sit $\lambda\circ\gamma\circ\sigma$ cū fili⁹ Dei nūcupetur $\epsilon\kappa\omega\nu$ æterni patris dicendū quid differūt $\lambda\circ\gamma\circ\sigma$ & $\pi\nu\varepsilon\mu\alpha$, dicēdū quomodo ut in homine, spirit⁹ ex corde vehit oñescordis motus, amore, irā, misericordiā et alios. Ita & spirit⁹

Sanctus.

Sanctus æterni patris & filij pectora amo-
re mutuo iungit. Imo Deum & nostra
pectorā iungit, vt in suauisolo amor ma-
ternus h̄eret in genis infantis. Hæc &
alia multa lumen accip̄iunt ex his dul-
cissimis disputationibūs de anima. Et
aliqua voluptas erit Aristotelicos fontes
gustare vt dicitur.

Nam quamquam Sapor est ablata
dulcis in vnda.

Gratius ex ipso fonte bibuntur
aquaē.

Auspicabor Deo dante proxima die
Martis in loco solito, Die. v. Septem-
bris Anno 1546.

**RECTOR ACADE-
MIAE.**

Oremus Deum æternum patrem
Domini nostri Iesu Christi vt mi-
tiget nobis publicas & priuatas calami-
ties, ac in ira misericordię suę recor-
detur Nam profecto duciter exercemur,
Hær̄i decessit scholasticus honestus &
studiosus Ioannes Mittagk frater Ma-
gistri

gistri, qui in hac Academia fidem & di-
ligeniam in docendo præstat. Huic Ioani
ni fumus fiet hodie hora xij. ad quod cōue-
niant scholastici ante collegium, & ut fu-
nerum cæremoniæ pie seruentur, & ut
suam ibi quisq; vitam Deo commendet.
Verissimum est enim, a Deo vitam no-
stram pendere, ut videmus leuissimis
casibus robustos homines extingui. O-
remus igitur Deum ut nos seruet & gu-
bernet. Die viij Septembris Anno,

1546.

RECTOR ACADE-
MIAE.

M EMINISTIS Martinum Hopp
œconomum, & virum honestum
fuisse, & vera pietate Deum coluisse,
& in eoconomia pauperū scholastico-
rum fidelem beneficium, & fœlicem fui-
sse, & huic nostræ R̄ipub: non solum
utilem, Sed etiam propter multas virtu-
tes ornamenito fuisse. Deniq; vere bo-
num publicum fuisse. ut in Græco
versu dicitur.

E

XPI500 ΧΩΙΣ ΕΩΣ ΦΑΣΤΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΥΔΩΡ ΒΣΙ
Quare non dubitamus, quoniam in cœlestem consuetudinem æterne Ecclesiæ traductus sit. Sed nos eius interitu, propter honestam conjugem, magnum gregem paruorum liberorum, & nostræ oeconomiae mutationem merito lugimus. Et hic accidit casus tempore alio qui difficiili, Sed Deus orandus est, ne hanc cymbam qua vehimur, quæ multis magnis procellis concutitur, mergi sinat. Funus autem Martino fiet hodie hora xii, ad quod conueniant scholaftici, & ut piæ funerum cæremoniæ seruentur, & ut ibi vitam nostram & Rēpub. Deo, pijs precibus commendemus, Profecto etiam omine mouemur, quod talis vir, cuius tanta fuit utilitas, hoc tempore nobis erexitus est, sed filius Dei promisit se mansurum esse apud eos, qui eum invocant, Die x. septembris Anno.

1546.

RECTOR ACADEMIAE;

Tempore

TEMPORE Arcadij & Honorij.

Tenit Romam vir pius ex oriente cui
nomen fuit Dirimachius. Ibi cum videt
crudelia spectacula gladiatorum, & plau-
sus furentes populi, quoties in arena ali-
quis interficebatur, postridie conciona-
ri cœpit, & aboleri illum morem iussit.

Hunc populus lapidibus obruit. Adeo
placent confuetudine confirmati fu-
rores. Occurramus igitur malis exem-
plis summa seueritate. Intelligimus
autem magna petulantia discurrere no-
stru adolescentes, & heri multipliciter ir-
ritasse ciues delectos ad excubias agen-
das. Scitis autem hoc tempore maiore
cura quam alias, tranquillitatem ciuita-
tis tuendam esse, & mores oportuit mo-
destiores esse ad precationem.

Quare præcipimus, ne vesperi in foro
discurrut scholastici inter ciues delectos
ad excubias, neue eos vlla petulantiaz si
gnificatione inturbet neue interrogati
cur ob ambulat cõtumaciter respode-
at Si nō obtemperabut seueris exemplis

E ñ punien-

Temps

Furores
mufroh,
diss ton,
firmati

unientur. Datae xx. Septembris Anno

1546.

IOANNES STIGELIUS
DECANVS.

VIT Deus humana missurus origine
(natum

Zachariae patrio texit amore domū.
Cū populis motis, passimq; vagantibus
(armis

Sæua palestinus bella timeret ager
Nam licet hinc Italus patrijs pedes hor-
(ridus armis

Hinc Parthus celeri bella moueret equo
Attamē Abiades parua cum gente Sa-
(cerdos

Propicium coluit, tutus ab hoste, Deū.
Et synodum hanc paruam conuentus fo
(uit amici,

Quæ norat natū non procul esse Dei.
Iam tum natus erat Christi tuba prima
(Ioannes,

Inq; suis cunis dulce iacebat onus,
Hunc, vt erat presens, coniunctaq; sang
(uine virgo,
Plena

Plena Deo, Christi casta futura parēs,
Excipiens tenerum blandis tractabat in

(vlnis,

Et patrio puris more lauabat aquis,
Decretiq; memor cœlestis, vt abluit illū
Sæpe dedit teneris oscula blanda genis,
Sensit, vt accrescēs humanos induit ar-

(tus,

Iā noua sub matris pectore forma deus
Applaudēsq; inter dulcissima suauia, fla-

(tu

Infantis complet corda tenella suo,
Ergo vt difficultē tempore Vatem
Seruauit, generis mēbraq; sancta, deus
Sic nūc cū subito Germania mota tu-

(multu

Horrida ciuili sanguine bella timet,
Conatiq; diu Christum extirpare Ty-
ranni

Miscere horrēdō cūcta crux parant.
Nostra Deo fisi firmemus pectora, certi
Tecturū hunc cetus omnia mēbra si
Debita nec doctis ideo com̄rcia Musis
Mēs nostra auditō segnior hoste neget,

Sed studia hæc nulla fracti asperitate co-

(lamus,

E iij Quæ

**Quæ verū vitæ, dantq; fountq; decus,
Organa quæ præbent, quorum aut Ec-
clesia Christi
Officio, aut legum publica normau-
get,**

Hæc tua militia est, studijs addicta iuuen-
tus,

**Hæc decet officij te bona nosse tui
Ac velut his adfert meritas infamia pœ.**

Pierides ficta qui pietate colunt,

Calliope merita sic illos fronde coronat,

**Est quibus officij cognita causa sui
Sint procul, accedunt qui sic penetralia**

(Phœbi,
Vt medicata fugax pocula musca petit,

**Qui studijs animū vītē ciuīlis ad vīsum
Excolit, hunc merito publicus ornat**

**(honos
Si quos ergo caput sacras efferre per ar-**

tes,

**Iuuit, & ingenio conciliare decus,
Si qui operi tali nauarūt artibus œstro**

Vt sibi deberi præmia recta putent,

Secerniq; rudis cupiat a nomine vulgi

**Et celebre a veris nomē habere bonis
Temporis**

Temporis his aliquot certi decernimus
horas,
Et causam alloquij colloquijq; damus
Nostra nec his deerit recta & studiosa
volumus,

Qui recto officium pectore tale petūt.
Fortiter est bonis studiorum hic ordo
tuendus,
Quē ratio v̄teri publica more pro-
bat,

Vt pia seruetur studij possessio nostri

Quod multi extinctum funditus esse
velint

Dum licet ingenio ditari, disce iuuentus

Iste dabit fruges, iste colendus ager,
Cætera fide Deo, pressis qui subuenit,

Ex cubias nostro pro grege semper agit:

Hoc octiduo accedant Decanum

petituri gradum Magisterij, vt

y sitato more nomina

dent.

Anno.

1546.

E ij Professor

8

PROFESSOR PHYSIÆ.

EX LIBELLO de anima hacten
nus didicimus, quanta sit præstantia
ac dignitas HOMINI. cuius
non solum corpus inæstimabili sa-
pientia ita conditum est, ut omnes par-
ticulæ ad certas functiones destinatae,
proptereaq' conueniente substantia, figu-
ra, ac situ fabricatæ ac collocatæ sint
sed etiam Anima ornata est imagine
Dei conditoris, quæ etsi obscurata est
lapsu primorum parentuum, tamen vesti-
gia adhuc aliqua prioris lucis in Mente,
& libertatis in Voluntate reliqua ostendit.
Quæ res Hominem longe omni-
bus animantibus excellentiorem esse
declarat. Cum autem ante Nondinas
Lipsicas non queat commode enarratio-
nal cuius longioris scripti institui, putauim
me non inutiliter facturum, si hoc inter-
vallo Hominis sedem & cubile quasi
Terram videlicet studiosæ iuuentuti
considerandam & metiendam propone-
rem, ubi cognita vastitate terreni globi
viciſſim

vicissim hominis infirmitas & paruitas
animaduerti poterit, reptantis in terra
non aliter, quam si in amplissimo agro
agmina Formicarum videas, discurren-
tium aut congregatarum, has quidem
ut colliculum aliquem pedali latitudine,
habitandi causa excavent, illas vero ut
frumenti grana, paleas, & stipulas con-
gerant. Rurius tamen dignitatem
hominis æstimare licebit ex eo, quod ra-
tio humana diuinitus excitata & adiuta,
huius ipsius vastissimæ molis terrenæ,
quam homo nullus vñquam perrepta-
re totam potuit, figuram, quæ sensum
fugit, & magnitudinē inquirere & pro-
dere ausu fuerit, & in terra varie dista-
tes vrbes, flumina, maria, montes, ita
depingere ac monstrare valuerit, vt ali-
quis etiam sedem patrisam suam nunc
egressus possit præcipuas terræ regiones
scire, & indicare, & locorum inter-
ualla certa ratione metiri. Hæc quoq;
industria hominem a bestijs in eadem
terre superficie oberrantibus, discernit,
& digniorem ipsa terra facit. Præterea
cognitio magnitudinis terre, quæ de cor-

E v porum

porum coelestium interuallis & magnitudine in Astronomia dicuntur, declarat & illustrat. Et habet necessarium usum in historiarum & poetarum lectio- ne, posse regiones terrae habitabilis dis- cernere. urbium interualla metiri, dies- rum ac noctium quantitatem æstatis ac hyemis temperatas aut immoderatas vi- res in qualibet regione nosse. Nec Scrip- tura diuinus patefacta ullo modo hac doctrina carere potest. Ut enim cæte- ra nunc omittam, certe inuocantes De- um, debemus orare fiducia filij ipsius coæterni Domini nostri IESV Christi, natum ex maria virgine in Bethlehem, edu- cati in Nazareth patefacti in Hierusa- lem, ibidemq; crucifixi, sepulti, & re- suscitati, ad generis humani liberatio- nem. Illorum autem locorum certum- sicut & interuallum in iudæa, iacente inter Arabiam, Syriam & Aegyptum, monstrat hæc doctrina de terræ dimen- sione, ne putemus esse conficta locorum nomina, sicut quidam nostra etate lusit descriptione florentiss. & beatissimi reg- m in Utopia, Deinde magnopere com- menda

mendat nobis filij Dei immensam misericordiam hæc ipsa terræ contemplatio cum cogitamus, quāto amore generis humani flagrare oportuerit filium Dei, qui ex eterna gloria, ac infinito maiestatis suæ throno egressus, abiecit se, & concludi passus est in hāc angustissimam aream terræ, quæ respectu cœlestium corporum puncti rationem habet, ac reptauit inter Homines, hoc est fœdissimos & vere ἐφυλέγουσ vermiculos, ipse quoq; vermis factus, vt ipse de se loquitur Psalm xxii, & passus est se vt vermiculum à crudelissimo serpente conculcari & conteri, vt genus humanum a peccato liberaret, & ex his angustis & sordidis cauernulis secum transferret in cœlestē illam infinitæ amplitudinis gloriam. De his tantis rebus etiam hæc terræ mensuratio pium auditore commonefacere poterit. Cum igitur hæc doctrina homine dignissima sit, & utilitas maximas, nec nullam voluptatē afficerat, hortor scholasticos, vt hanc Physicæ partem reliquæ adiungant.

Dictabo

Dictabo autem rat ionem de dimensio-
ne treræ, ac postea addam modum vfi-
tatum , quo ex longitudine & latitudi-
ne loci cognita, vrbium interualla ac si-
tus peruestigantur, quanta potero per-
spicuitate & breuitate, & hodie hora
quarta Deo iuuante incipiam. Cum au-
tem , sicut in reliqua vita amplissimus &
necessarius est vodus Arithmetices ita hec
quoq; ratio metiendi terram sine eius
artis mediocri vsu absolu nullo modo
possit, hortor scholaisticos, vt a professore
re Shpærici libelli Arithmetice diligen-
ter discant , & in primis cognoscant &
exerceant modum quærendi radicem.
vt vocant , quadratam , quam partem
Arithmetices hanc ipsam ob causam
professor Sphæræ hisce diebus se auspi-
caturum promisit , vt audituris hanc lo-
corum dimensionem gratificetur . Gra-
to igitur animo hanc prouidentiam &
benevolentiam Lectorum amplecti de-
betis , quia vestris studijs quam rectissi-
me consulere student. Die Aprilis viij.

Anno.

1546.

Decanus

DECANVS COLLEGII
PHILOSOPHICI.

CRAS hora prima Deo iuuante,
publicum examen eorum qui nunc
gradum Magisterij Philosophici petunt
instituemus. Cum autem deceat doctrinae
explorationem in qua adam fieri erudi-
torum frequentia, hortamur Magistros
ut tunc ad nos accedant. Hi congregati
in quibus de Deo & rebus bonis disseri-
tur, per se iucundissimi sint & dignissimi
viris bonis, Et hoc tempore non
solum communicatione sermonis leuan-
da est mestitia. Sed etiam accendenda
vota mutuis consolationibus, ut filius
Dei inquit. Si quid duo aut tres conser-
tientes petent, fiet. Declaremus igitur
& in tali congressu commune studium
petendi auxilij cœlestis, ne doctrina Ec-
clesiae necessaria deleatur. Vult enim
invocari Deus, & ideo magnis periculis
exercetur Ecclesia, vt liberationes mi-
randæ testimonia sint præsentiae Dei in
Ecclesia, Quare non frangamur animis.
Sed nos consolationibus diuinis confir-
memus,

Decanus

nemus, qualis hec est; Omnes capilli-
citis vestri numerati sunt, & sciamus
ratum Deo officium esse, & non inuti-
e defensionem & gubernationem pete-
re, Quod ut à pluribus fiat, libentius cō-
veniamus, vt Paulus inquit *τίνα ἐκ τοῦ*
Ὥμου τρέσσων πειρῶν τοῖς θεοῖς καὶ μάστιχαῖς
τοῖς λλῶν τε χαρπάσκοις. Propter has causas hi
öggressus etiam hoc tēpore appetantur
& amentur, quos vt Deus defendat toto
ectore oramus. Datæ Die xxvi. Septem-
bris Anno' **I** **5** **4** **6**.

DECANVS COLLEGII PHILOSOPHICI.

HO DIE vna cum Ecclesia Dei, gra-
tias agimus Deo conditori Rerum,
quod addidit nobis custodes suos ange-
los, ipsum diligentes & coram cernen-
tes. Et precamur nunc, cum magna ag-
nina impiorum spirituum crudelibus
parricidijs delere hanc Ecclesiam & scho-
lam conantur, vt filius Dei dux noster
nos

nos defendat, & aduersus diabolos, & fa-
tellitum impium Gyp̄eti, exercitus pio-
rum angelorum opponat, & seruet do-
ctrinam diuinitus monstratam. Quod
eo faciat, quia literis extinctis nec agno-
sci ipse, nec celebrari angeli commilito-
nes nostri possunt. Cumq; vocet Ange-
los μεν ματαληγραφα. Spiritus curan-
tes bona publica, maxime scholas & stu-
dia doctrinæ eis curæ esse consentaneum
est, quæ verissime sunt bona publica, ge-
neri humano præcipue necessaria. Hæc
vt defendat toto pectore precamur, Op-
tamus etiam, vt angelı intersint renunci-
ationi gradus cras futurę, et parietes scho-
lae nostrę & iuuentutem tueantur. Sicut
in Euangilio dictum est. Angelieorum
semper vident faciem patris. Cum autē
& angelos Deo caros, & sine superbia
seruientes nobis, adfuturos renunciatio-
nis sperem⁹ hortamur, & scholasticos, vt
simul adsint & nobiscum vota faciant,
vt Deus seruet hanc scholam, quæ cer-
te propter studiū veræ doctrinę magnis
periculis exercetur. Nō sinat igitur De⁹
veritatem

veritatem suam deleri, nec permittat vt
aduersarij vincant , qui dicerent euentū
testarisua idola recte coli. O ęterne Deus
pater domini nostri Iesu Christi , sana &
serua & rege Ecclesiam , extricatam ex er-
roribus Die. Michaelis Anno.

1546.

RECTOR ACADE-
MIAE.

FATA nobis Oeconomum fidelissi-
mum eripuerunt , nunc fidelissimus
minister funus Domini sequitur . Nam
hac nocte decessit pius & honestus iuue-
nis Nicolaus Euander , filius conciona-
toris Ecclesiæ senacensis viri docti &
honesti . Non fiunt hęc casu , cum Chri-
stus dicat , omnes capilli capitis vestri nu-
merati sunt . Ac ipsi quidem beati sunt
qui in inuocatione filij Dei ex hac vita
migrant , Sed cum amittuntur in Eccles-
ijs aut politijs , aut oeconomicia homines
fideles nostro damno moueamur . & ore-
mus Deū , vt seruet bona ingenia & pro-
uehat ad gubernationem Euandro au-
tem

tem funus fiet hodie hora quarta, ad
quod conueniant scholastici ante ædes
huius collegij. Et singuli suam vitam &
Rempub, hoc tristi tempore ardentibus
votis Deo commendent,

Narrant hoc anno terræ motu quædā
oppida antiquissima in Palestina, & mul-
ta milia hominum absorpta esse. Sepul-
chrum etiam Christi, quod immotum
stetit annos quingentos mille, nūc quas
satū profundiore loco, quam antea sta-
re. Hæc certe Ecclesiæ & vniuerso terra
rum orbi ingentem mutationem signi-
fican, quam vt Deus mitiget precemur.
Datæ Die vij, Octobris Anno.

Nota
S

1546.

RECTOR ACADE-
MIAE.

DECESSIT hac nocte priu-
nestus Iuuenis Joannes
Pegensis, cui funis hodie fiet ho.
Ideo hortamur scholastico, vt ant-
socomium eo tempore conueniant,

F pia

pie cæremoniæ funerum conseruentur,
quæ seimper in Ecclesia seruatæ sunt,
vt de immortalitate, & de futuro iudicio
ibi nos commonefaciamus cumq; sem-
per &c in primis hoc tempore horribili-
ter insidietur diabolus humano generi,
in his congressibus de communib; bus
periculis, & de causis humanarum mife-
riarum cogitemus. Et cum vitam &
studia nostra, tum Ecclesiam et has poli-
tias, quæ prebent hospitia Ecelesiæ pijs
precibus Deo commendemus Die xij.

Octobris. Anno

1546.

RECTOR A CA-
DEMIAE.

DECESSIT hac nocte adolescēs
nobilis in familia equestri vetustæ
gentis Myforum natus, & honestis mo-
ribus præditus. Christophorus à Brei-
tenbach, quæ familia multos præstan-
tes viros genuit, qui & consilio rexe-
runt Rempub. & doctrinæ monumen-
ta posteris tradiderunt. Hic autem
Christophorus pietatis eximia signa
ostendit;

ostendit in ipso agone se commendans
filio Dei, qui abolita morte vitam red-
dit omnibus serio eū inuocantibus. Ta-
les traduci in æternam Dei consuetu-
dinem vere statuendum est, corpus au-
tem hodie hora quarta sepelietur. Qua-
re ut pie ceremoniæ funerum seruen-
tur, ea hora scholastici ante ædes D.
Antonij Schenitz nobilitate & virtute
præstantis conueniant. In eo congres-
tu singuli petamus, vt Deus nos guber-
net & seruet, & piam & salutarem pa-
cem Reipub. restituat Datæ die xij.
Octobris Anno.

1546.
RECTOR ACADE
MIAE.

IVCUNDIORA sunt studia li-
terarum in ocio & tranquillis tempo-
ribus, Sed in hac vita non est perpetua
hominum tranquillitas. Et cur Ec-
clesiam suam Deus tanquam in medijs
fluctibus nauigantem varie exerceri ve-
lit, causæ notæ sunt ex cœlesti doctrina,
de quibus cogitantes, adiungamus &

F ij hunc

hanc consolationem ,quam non nos sent
homines , nisi certis & illultribus testi-
nonijs diuinatus tradita esset, quod affir-
mat Deus se Ecclesiam suam seruaturā
esse, & quidem in ipsis erumnis nobis ad
futurum & inter afflictos , qui eum inuo-
cant habitaturum esse . Idq; facit, vt
in admirandis liberationibus, præsentia
zus in genere humano conspiciatur.
Quare etsi nūc multa sunt pericula, no-
stræ Ecclesiæ & Academiæ, tamen eri-
gamus nos cogitatione promissionum
diuinarum, ac petamus & expectemus
auxilium a Deo æterno patre domini no-
stri Iesu Christi, Hac spe reliquias scho-
læ tueamur.

Ideo quod faustum ac fœlix sit, cras
Rector em Academiæ eligemus, & no-
strum cætum ad renunciationem conuo-
camus, Conueniant igitur Magistri &
Scholastici, cras post septimam horam in
auditorio maximo collegij, vbi non so-
lum audient usitatam renunciationem,
Sed etiam pia vota coniungant, vt Deus
protegat hanc Ecclesiam, & doctrinæ stu-
dia

dia, & hæc nostra tecta. Id officium po-
stulat Deus, nec inane murmur inuocati-
onem nostram existimemus, Sed scia-
mus, vota nostra, gemitus nostros, &
lacrymis exaudiri, vt in Ecclesiastico di-
citur. Precatio humilium nubes penetra-
bit, & lachryma viduæ genis defluentes
in cœlum ascendunt. Plerumq; autem
vt vidua, Ecclesia nulla aut ex in qua ha-
bet humana præsidia itaq; aliqua cū spe
auxiliū diuinī precatio facienda est Die
xvj. Octobris. Anno. 1546.

RECTOR ACADE-
MIAE.

C YGNEAM Vrbem honestam, &
custodem disciplinæ seueram, & no-
bis amicam, obsidione cinctam esse cer-
tū est, Quæ si fuerit dedita, aut occupa-
ta, exercitus hostilis huc adducetur. Et
si autem speramus Deum mitigaturum
esse has calamitates, tamen cum hic me-
tus sit obsidionis, utilius est tenere ætati
hinc abesse, propter multa pericula, &
varios obsidionum euentus Et Illustrissi-
mo principi electori sic visum est,
F iij dimittendum

dimitendum esse cætum scholasticum.

Quanquam igitur dolendum est dis-
cipari hanc scholam, quæ harum Regi-
onum Ecclesiæ pie erudit, tamen ne-
cessitati pareamus, ac liberum est cuius
quo volet migrare. Sed hoc officium
iustum & necessarium est, ut singuli cre-
ditoribus satisfaciant.

Aliqui ex lectoribus in vicinam
vrbem Meideburgam se conserent, vbi
si quam scholæ umbram habere pote-
runt, hac hyeme operas scholasticas deo-
iuante, facturi sunt.

Oremus autem Deum ardentibus
votis ut piam & salutarem pacem resti-
tuat Die vi Nouembris, Anno.

15q4 6.

RECTOR ACADEMIAE.

VITEBERGEN.

SIS

Sæpe

SA EPE accidunt Ecclesiæ ma-
la inextricabilia humanis consilijs,
cuius rei illustris imago proposita est in
lapsu primorum parentum qui post
delictum vere ab omnibus creaturis de-
stituti erant. In tantis miseris cum
essent, prodijt tamen Deus conditor &
voce promissionis edita ostendit se re-
cipere genus humanum. Quo exem-
plo testatus est se nobis opem ferre, eti-
am cum destituimur ab omnibus crea-
turis. Ac non solum exempla deinceps
multa tradita sunt, sed præcipitur etiam
ut in ærumnis petamus & expectemus
opem diuinam, ut enim conspici præfen-
tia Dei in Ecclesia possit, in his ipsis pe-
riculis, quæ non discutiuntur huma-
nis consilijs, dextra sua Deus nos eri-
git ac protegit. Hac igitur fide
excitati, hoc tristi tempore, petamus a
Deo veris gemitis ac votis ut in ira
misericordiae recordetur, ac piam & fa-
lutarē pacē huic Vrbi & his regionibus
in quib. sunt Ecclesiæ hospicia, restituat,
& priuatas calamitates mitiget & rursus
pia doctrinæ studia accendat. Nam ad

F iiii belli

belli mala accessit Academiæ etiam illa
calamitas, quod his vñus annus tres
viros nobis eripuit, qui præcipue stie-
runt usui scholæ, Doctrinae lumen Recue-
rendum D. Martinum Lutherum. De-
inde gubernatorem œconomiae fidelem
& fœlicem.

Nunc Ioannem Rhau quæstorem,
Virum honestum, integrum, officiosum
& bona fide functum suo munere. Talis
um virorum interitus etiam propter o-
mē nobis maiore dolorem adfert, quod
tamē ut Deus mittiget oremus. Fiet au-
tem funus Ioanni Rhau hodie hora
quarta, ad quod conuenire honestos ho-
mines piū officium est. Quare eos
præsertim qui nostræ Accademiæ con-
iuncti sūt adhortor, vt usitatis cæremo-
nīs intersint, & coniungant preces cum
Ecclesia petente mitigationem commu-
nium miseriarum, & pacem. Die vi, Fe-
bruarij. Anno.

1547.
RECTOR ACADEMIÆ
VITEBERGENSIS

Esaias

ESAIAS inquit iustos colligi, ne vide
ant mala, & dulcissimis verbis eos in
cubili suo quiescere ait, donec filius Dei
Ecclesiam suam, reuocata in ex morte in
triumpho suo coram vniuerso genere
humano æterna gloria ornabit, Cum
igitur fatalis mutatio orbis terrarum im-
pendeat, Deus præripuit venientibus ca-
lamitatibus hoc ipso anno multos vi-
ros in his regionibus virtute præstantes,
Reuerend. D. Marti. Luth. Fride. Mico.
Cordatum, & nuper Vratislauiensis Ec-
clesiæ gubernatore Hessum & alios. Ex-
tincti sunt & in bello multi, quorum fuit
eximia virtus, Albertus Dux Brunsui-
censis, prælians in ripa Danubij, simili etia
te & fortuna ut Palas Euandri filius
apud Virgilium, & alij quidam viri for-
tes, qui pio studio propter Ecclesiam mi-
litarunt. Nunc in hoc oppido ciuis ho-
nestissimus Georgius Plochinger ex hac
mortali vita euocatus est, qui Deum ve-
ra pietate coluit, & familiam habuit ho-
nestissimam, ac liberos reliquit quorum
ingeniam magno ornamento Ecclesiæ ad
posteritatem fore speramus, Fiet autem

F v funus

funus Georgio cras hora duodecima in
quo pios conuenire decet ad cōseruatio-
nem piæ cæremoniæ & ad precationem
vt nostram vitam Deo commendemus,
ac petamus vt publicas calamitates mi-
tiget & seruet Ecclesiam & Ecclesiæ do-
micia ad posteritatem. Impendent
enim magnæ vniuersi orbis terrarum
mutationes, quas vt Deus clementer
regat toto pectore eum rogamus, Die
ū, Feb. Anno. 1547. 4

RECTOR ACADE-
MIAE VITEBER-
GENSIS.

NON existimemus irritas esse pre-
ces & gemitus piorum in Ecclesia
Dei. Sed reuera exaudit nos Deus &
mitigabit nobis calamitates publicas &
priuatas, si eum fiducia filij inuocabi-
mus. qui propter Ecclesiam in fa-
ctus est aeterno patri. Quare in omni-
bus pijs congressibus vota coniunga-
mus, ac ardenter petamus vt Deus fibi
inter nos perpetuo Ecclesiam seruet ac
regat

regate eis honesta & tranquilla hospitia
concedat, & non sinat extingui doctrinae
lucem ac studia, Hec hodie quoque pe-
tamus cum ad funus venerandi Domini
Nicolai Rhode conueniemus, qui he-
ri ex hac mortali vita in cœlestem euoca-
tus est, Senex fuit amans doctrinæ & cœ-
lestis & vera inuocatione Deum coluit,
Fiet autem ei funus hodie hora duode-
cima, Tunc igitur in plateam proximam
ædibus viri honestissimi Magistri Lu-
cæ Edelbergij veniant Magistri & scho-
lastici Academiæ. Die xxv. Feb Anno

• 547.

RECTOR ACADEMIAE
VITEBERGENSIS.

D EVM æternum patrem domini
nostri Iesu Christi conditorem cœli
& terræ & Ecclesiæ suæ oramus ut prop-
ter filium mediatorem in ira sua mi-
sericordia recordetur, ac mitiget pub-
licas & priuatas calamitates, vides
mus enim quasi fatali concursu
multarum calamitatum ingentem iram

Dei

Dei denunciari, Accedit ad bellum in-
testinum lues, quæ passim vagatur, &
publici dolores priuatis miseris augen-
tis. Cum autem vir clarissimus, erudi-
tione & virtute prestans Laurētus Zoch
Doct. Iuris hac nocte ex hac mortali vi-
ta ad æternam Dei & domini nostri Ie-
su Christi, & totius Ecclesiæ cœlestis con-
suetudinem euocatus sit, magno in lu-
cetu sumus, & quod tales virum qui ex-
imium Academiæ nostræ ornementum
fuit, amisimus, & quia scimus magno
dolori esse eius interitum clarissimo vi-
ro Domino Hieronymo Schurf Doctori
iuris, qui & de Republica & de hac Aca-
demia optime meritus est, & nunc toti-
us nostri cætus propter virtutis & etatis
autoritatem tanquam pater est, Quare
& ipsius, & honestissimarum matrona-
rum, matris & filiæ dolore affici nos ius-
sum est, Misceainus autem lacrimis no-
stris vera vota, vt Deus mitiget nobis
ærumnas, nec sinat dissipari harum Re-
gionum Ecclesias, & extingui doctrinæ
studia, sed piam & salutarem pacem re-
stituat. Funus autem fiet cras post
concionem

concionem circiter horam nonam ante
meridiem , Ad quod conuenturos
esse omnes Doctores, Magistros & Scho-
lasticos nostros non dubitamus, & vt cō
ueniant eos hortamur vt, & dolorem su-
um ostendant, & suas preces cum nos-
stris coniungant. Anno.

Ecclia 4. 7.

IAM HVC PERTINET SCRIP-
TUM quod supra est impressum,
cuius initium est, Deus æter-
nus pater etc.

RECTOR ACADEMIE

Vuitebergensis S. D. omnibus
Doctoribus & magistris , qui
Doctrinam Ecclesiae &
vitæ necessariam in
Academia docent.

CLARISSIMI & doctissimi viri, ami-
ci & collegæ carissimi. Cum Paulus
Apostolus dicat, vniuersam naturam
rerum gemere & parturire cum Ecclesia
Dei

Dei, necesse est simul multos in Eccle-
sia magnorum, dolorum sensu adfici
quorum veras causas & efficacia reme-
dia ostendit non humana sapientia, sed
doctrina cœlestis. Ac vos quidem
nunc in tantis nostris & Ecclesiæ peri-
culis duriter excruciamur.

Sed gemitus nostros & lachrymas,
ac doloris causas videt exauditus Deus
æternus pater domini nostri Iesu Christi
qui propter filium, qui pro nobis sup-
plex est æterno patri, mittigabit ærum-
nas & in ira misericordiae suæ recordabi-
tur. Cumque nos cogitatione doctrinæ
cœlestis sustentari & seruari velit,
studia doctrinæ etiam non prorsus ex-
tingui sinet, quæ quidem & in ijs locis
seruabit, ubi vox sonat vere doctrine.
Quanquam autem multi horribiliter
irascuntur nostro oppido, tamen
hactenus Deus ibi seruauit vocem suæ
doctrinæ & scholæ reliquias, Quare &
ipsi eas non deseramus, donec deus fa-
cilitatem aliquam conueniendi conce-
des

det, præsertim cum adhuc multæ gentes
de magnis rebus nostræ Ecclesiæ iudi-
cia intueantur.

Cum igitur instet tempus eligendi
Rectoris de more, et si inter arma & in
tam tristibello hec deliberationes intem
pestue videntur: tamen quia de necessa-
rijs quibusdam negotijs deliberandum
est, velim aliquam frequentiam esse con-
silij nostri, vosq; adhortor, ut quod fau-
stum & foelix sit in oppido nostro ad ca-
lendas Maij, ad electionem Rectoris &
ali quedam negotia conueniat.

Etsi autem in tantis periculis dissi-
militudo & iudiciorum & voluntatum
existere solet, & nos multa nostra vi-
cia & errata agnoscimus, ac necessario
dicimus ut Daniel: Tibi domine iusti-
tia: tamen simul ut Daniel ad misericor-
diam Dei configimus, cum sciamus nos
bono & simplici studio quesuisse veri-
tatem & multas partes doctrinæ ne-
cessarie in Ecclesia recte illustrasse
ac

ac vere ibi est Dei Ecclesiam , ubi de fundamēto, quod est filius Dei, recte docetur .

Talium īnuocatio cum non sit irritata, hac certa spe leniamus dolores nostros, & petamus, vt Deus inter nos seruet semen sanctum, vt vocat Elaias. hoc est, suae Ecclesie agmen & reliquias, & mitigatiōē calamitatum expectemus, sicut propheta īquit Misericordia domini est, quod nō consumpti sumus. Bene valete. Date Vuitebergae Aprilis Die xvii. quo die ante annos 3853. Noī ha obtemperans mandato diuino Arcam ingressus est, & annum integrum ī medijs fluctibus ac procellis iactatus, firma fiducia diuinæ promissionis, exspectauit liberationem, ingenti cum dolore animi conspicatus interitum fere totius generis humani. Quo exēplo monemur, vt nunc quoq; in ruinis imperiorum, ac ingentibos ærumnis ac periculis, confidamus Deum defensurum & gloriose liberaturum esse suanī Ecclesiam Anno. I 5 4 7. Fidei

RECTOR ACADE-
MIAE VITEBER
GENSIS.

OREMVS Deum eternum patre
Domini nostri Iesu Christi , vt in
fra simul misericordia recordetur & poe-
nas mitiget. Non exhaustiri dolor noster
posset etiam si tantum flumen lachrima-
rum profundere possemus : ' quantum
vndarum vehit Albis, tanta multitudo
calamitatum concurrit . Accesserunt ad
cetera belli mala tristissima plurimorum
domestica funera , & quod ominosum
est, videmus insigni virtute, & pietate
præditos præcipue extingui, quasi gra-
nis exemptis denuncientur aliæ tristio-
res poenæ siliquis. Heri honestissima ma-
trona coniunx viri clarissimi Domini
Doctoris Benedicti Pauli in inuocati-
one filij Dei, & inter vota, plena pietatis,
ex hac mortali vita decessit & ingentem
dolorem ac ingens desiderium, hoc præ-
sertim tristi tempore marito graui an-
nis, & patri multorum liberorum, & ple-
no sincerissimi amoris erga coniugem

G 8

& Isberos reliquit. Huius dolore nos
quog̃ adficiamur, & nos ipsos commu-
nium & nostrarum misericordiarum cogita-
tione ad invocationem Dei, & ad vera
officia pietatis exuscitemus. Fiet
hodie funus mortuę illi matronæ hora
tertia ad quod conuenire voluntis eos,
qui ad Academiam pertinent, quicq;
nunc in oppido nobiscum degunt. Fuit
ipsa matrona exemplum illustre pietati-
s & optimorum morum vniuersae ci-
uitati, & cum in tota vita Deum veris
officijs coluit: tum in ipso aditu
mortis perspicua confessione fidei, & in
uocatione sese filio dei Domino nostro
Iesu Christo commendauit. Quare ab
huius matronæ morib: in vita, & a con-
solatione, qua ipsa sese erexit in morte
exemplum sumamus. Harum rerum
cogitatio etiam lenire luctum marito
virtute, & pietate præstanti debet, cum
quidem verissimam esse vocem filii dei
statuat. Haec est voluntas dei, ut omnis
qui credit in filium habeat vitam æter-
nam. Hac nos consolatione confirme-
mus, nec depravari eam falsa interpreta-
tione

tione hostium Euangelij signamus. Date
die, xxij. Augusti Anno. 1547.

HIC DEI BENEFICIIS RESTITUTA
EST ACADEMIA

RECTOR ACADEMIAE.

VITEBERGENSIS.

MISERICORDIAE Domini, quod singuli.

non consumpti sumus, inquit Ieremias, non tantum de sue ætatis calamitatibus, sed etiam de tristioribus pœnis, quas in Ecclesia horribiliter graffaturas esse alios temporibus vidit, quas tamen leniri significat immensa bonitate Dei, ne proorsus ipsius noticia in genere humano extinguitur. Ergo ut Ieremias, ita nos quoque Deo æterno patri domini nostri Iesu Christi conditori cœli & terre & Ecclesiæ suæ laudem iustitiae & misericordiæ tribuamus, quod & vere irascatur peccantibus, & tamē in ira misericordiæ sue recordetur, eumque vero timore, & vera invocatione colamus, ac nunc gratias agamus, quod aliquas

G. j. Ecclesiæ

Ecclesiæ suæ in hac vrbē, & in his regiōnibus reliquias seruat, quodq; lucem doctrinę suę non prorsus extinguit finit. Ecclsi autem in magno luctu & mœrore sumus, tamen & hanc ipsam ob causam, vt a voce Dei consolationem petamus, decreuimus, Deo iuuante, rursus inchoare prælectiones, de quib⁹ singuli lectores horas & materias significabūt. Quāquam autem iucundiora sunt studia doctrinę lætis temporibus, tamen propter imperiorum tumultus nullo modo ab īcienda sunt. Sed cum propter priuatam consolationem, tum vero propter postritatem colenda sunt, & difficultatibus repugnandum est animi moderatione, & pia precatione, quæ nō erit irrita, Ex citemus nos ad curam legendi & discendi voce diuina, quæ inquit. Si quis dili- git me, sermonem meum seruabit, & pa- ter meus diligit eum, & veniemus ad eū, & mansionem apud eum faciemus. Ha- bitabit inter nos Deus, si studia cœlestis doctrinæ modeste colemus & nobis & alijs calamitates leniet, & hospitijs doctri- nae restituat tranquillitatem, vt labores discentiū

discentium prouehat, quod vt faciat, ar-
dentibus cum votis, & veris gemitib[us]
oramus. Die xvi. Octobris Anno
1546.

PHILIPPVS MELA N.
THON.

DE O[mn]i eterno patre Domini nostri Iesu Christi conditore cœli & terræ & Ecclesiæ suæ iuuante, inchoabo enarrationem. Epistolæ Pauli scriptæ ad Colossenses. Die xxiiij. Octobris proxima, hora nona in ædibus collegij veteris, Deinde alterarum prælectionum materias & tempora indicabimus. xvi. Octobris.

Ex 1547.
CASPAR CRVCI.
GER.

SYMBOLI Niceni enarrationem video institui, quia cum articulos fidei ordine recenseat, explicatio ita institui potest, ut summam doctrinæ quæ propria est Ecclesiæ complectatur. Necesse est autem integrum doctrinæ corpus te-

G ij ne

**nere in quo mēbra oportet recte distribui
& ordine collocari. Etsi autem ante a lo-
cos aliquot enarraui, tamen decredi-
res easdem ab initio repetere.**

**Quanq̄ enim de sententia nihil mu-
tabimus, tamen quedam membra vbe-
rius in repetitione vt s̄æpe fieri solet e-
narrabuntur. Et auditores rectius iudi-
care discunt ijs de rebus quas in repeti-
tione iterum atq̄ iterum intuentur, seu
vt Plato dicit, quas diu multumq; sur-
sum ac deorsum voluunt.**

**Adiungam autem & Ebraicæ linguae
Grammaticen, & enarrationē vel Psal-
morum vel proverbiorum Salomonis,
vbi cætum auditorum videro. Oro
autem Deum æternum patrem domini
nostrī Iesū Christi, fontem sapientiæ &
cōditoris Ecclesiæ vt seruet Ecclesiam,
& studia nostra regat. xxij. Octobris.
Anno. 1547.**

PAVLVS EBERVS.

Cum

CVM vifum sit gubernatoribus hu-
ius Academiae inchoare rursum ope-
ras scholasticas, ego quoq; ne officio
meo defim, cras hora prima auspicabor
Deo iuuante secundum librum Hesiodi,
qui continet præcepta Oeconomica &
Ethica, quibus inspersa sunt multa Phy-
sica & Astronomica, de ortibus & occa-
tibus certarum stellarum, quibus veteri-
tas partes anni discernere, & initia præ-
cipiarū operarū rusticarū designare so-
lita fuit. Tribuā eius libelli explicationi
duos dies, alteris duob⁹ more consueto
dictaturus Physicen, in cuius secundo
libro absoluetur tractatus de causis, & in Physica
utilia dicentur de fato de fortuna, de ca-
su, de viribus & effectiōibus Astrorū,
& de alijs naturae partibus, quarum cog-
nitio maximum usum habet in vita co-
muni, & veras voluptates querenti ius-
cundissima est, Deum æternum patrem
D. nostri Iesu Christi coniunctis, & ar-
dentibus votis preceμur, vt his vastatis
regionib⁹ piā ac salutarē pacē cōcedat, vt
iuueniū reuocari ad necessariarū artiū co-
gnitionē possit, ne extinctis pñs studijs
G iūj doctrinæ

doctrinę celestis obscuratio sequatur, &
in moribus barbarica feritas existat, quę
iusticiam disciplinam & omnem honesta-
tatem opprimat & conculcet, quae ma-
la cum tanta sint, ut quilibet fanus & se-
& suos potius extinctos esse malle debe-
at, quam in illis pestibus vitam ducere,
anniti, debemus vt & seria morum eme-
datione ac precum assiduitate ea mala
auertamus, & suo quisq; loco pro virili
pia studia reuerenter colamus adiuue-
mus & promoueamus. Hæc si diligenter
fecerimus Deus nobis & impudentia
mala mitigabit, quæ cum alia signa cum
præcipue sequentes luminarium horre-
di defectus minantur, & in turbatione
imperij Germanici aliquem tamen nido-
lum dabit, vbi colere & exercere studia
pietatis possumus. Te præcamur æternæ

Promocio fili Dei Domini noster Iesu Christe. A.D.

{ γε κοι εικωνας αιδις τωτρόσ tuere, reges ac co-
serua Ecclesiam tuam in his ingentibus
serumnis ac periculis, ac prohibe ne impe-
ditis p̄ijs studijs puritas tui verbi opini-
onum humanarum sordibus inquinata
deleatur. Sed adiuua vt sincera doctri-

na

na propagari ad posteritatem possit, vt
relinquitur inter nos tibi sanctum semē
quod te agnoscat, & in æternitate cum
æterno patre tuo & spiritu sancto cele-
bret. Amen. Amen. xxij. Octobris.
Anno? 1547.

**RECTOR ACADE-
MIAE.
VITEBERGENSIS.**

VIR honestus & eruditus Ioannes
Sens Naoburgensis, qui recens in
schola Lubecensi vtiliter eruditus iuuen-
tutem, cum in multis, Academis antea
fuisse, & perlustratis multis regionibus
non tantum multorum hominum vr-
bes vidisset, sed etiam mores, ac studia
cognouisset, nuper huc venit ex pa-
tria ægrotus. is hac nocte cum animam
filio Dei pie commendasses, decessit. Ut
autem funeris cæremonię vsitato Eccle-
siæ morefiant, hortamur scholasticos,
vt hora iiiij. ante ædes iosehpi Typogra-
phi conueniant. Cum autem hos congres-
sus in Ecclesia institutos esse sciant, vt

G v commo-

omones facti morte aliorum cogitem⁹
de causis mortis, & aliarum calamitatum
de nostra immortalitate, de iudicio Dei
& de filio Dei, domino nostro Iesu Christo,
vt seruet Ecclesiæ suæ bona ingenia
& aliquod sanctū semen. Ac nūc tēpora
nos exiūscitent vt vota faciamus ardē-
ti⁹, Minitantur horribiles motus nō solū
discordiæ in Rebus, sed etiam ipsæ Ecli-
ses, quarum illa in qua Sol mense No-
vembri obscurabitur, ingentes tumul-
tus proximo anno denunciat, quia in
illis tenebris cum congressus fiat Solis,
Lunæ, Martis, Veneris, Mercurij in Scor-
pio, fastigium cæli tenente, dira vene-
na miscentur. Petamus autem à Deo mi-
tigationem poenarum, & vt fiat arden-
tior precatio, mores sint modestiores.

xxiiij. Octobris. Anno.

15 47

IOHANNES BUGEN-
HAGEN. POM.
DOCTOR.

HODIE hora tertia sincipiā prelegere
Ionam Prophetam, in quo discemus illud

Illud p[ro]p[ter]a. s[ed] i. Ecce enim veritatem diligis quae est in occulto, & occultam sapientiam tuam manifestas mihi. Christus suo spiritu adsit nobis.

PHILIPPVS MELANTHON.

Oι Θυατοὶ πελῶμεθα Τοδ ἀνριον Σκηνοφων
περ inquit Theocritus, humana sapientia non omnes casus prospici posse. Nos
q[ue] homines esse meminerimus, & imbe-
cillitatem nostram agnoscamus, ac a
Deo gubernationem petamus, vt man-
datum est, Iacta curam tuam in Deum
& ipse te sustentabit. Etsi igitur nesci-
mus quam diu concessurus sit Deus hal-
cyonia nostris studijs qualiacunq[ue], ta-
men interea non ab[sti]ciamus literas.

*Prom[er]bia
Salomonis*

Rogatus sum a quibusdam, vt Sa-
lomonis prouerbia die Saturni enar-
rem. Liber plenus est dulcissimarum
sententiarum

se habentiarum de omnibus vitæ partib;
& doctrinam multiplice continet. Cras
igitur Deo iuuante hora nona inchoabo
eam enarrationem Die iii. Nouembris.
Anno. m. viiiij. 5. non. 7. h. m. vij. sun
ib. eis. n. p. s. o. l. a. n. u. c. t. e. D. r. i. n. i. g. i
IACOBVS MILICHIUS
DOCTOR.

ET S I dulciora sunt studia doctrinæ
E tranquillis temporibus, tamen cum
ars medica omnibus temporibus necessa-
ria sit, nunquam studia eius ab ieienda
Sunt. Imo saepe noua remedia in ipsis
catris reperta sunt. Ut scribunt Alex-
andro in somno monstratam esse her-
bam, medentem vulneribus, que sagitu-
tis venenatis facta erant, Significandum
igitur duxi studiosis artis Medicæ, me
& Galeni librum de morbis, & sympto-
matibus enarraturum, & bido in sep-
timana traditurum artis epitomen in qua
doctrinæ partem complecti necesse erit,
eam cuius maximus usus est, & quæ vi-
tæ humanæ præsidium est. Oro autem
Deum vitæ & artis autorem, vt & pa-
cem

cem studijs concedat, & in docendo dis-
cendo & meditando nos adiuuet. Et
doctrinam utilissimam vitæ monstratā
ab ipso & testificantē Deo cure esse ges-
nus humanum non sinat interire. Cras
igitur Deo iuuante hora iij. in meis ædi-
bus inchoabo epitomē Ad diem Iouis
libros Galeni de morbis, & symptomis
tibus Grēce. vi. Nouembris.

SEBASTIANVS THEODO-

RICVS.

QVOD faustum & fælix sit enarra-
bo in prælectione publica mihi cō-
mendato librum de anima editum ante
annos aliquot in hac Academia, qui ma-
gnam physices partem repetit, & illu-
strat, & multa cōtinet profutura in alijs
artibus ac præcipue in doctrina Ecclesiæ.
Multum etiam ad tuendam valetudinē
conducunt. Et cōsideratio ipsa seu qua-
lis cunq; aspectio naturæ dulcis, & perl-
beralis & homine ingenioso dignissima
est. In qua & hoc considerandū est Deus
velle aspici artem qua condita est homi-
num

num natura, ut inde sumamus eiusden-
cia testimonia quae ostendunt hanc na-
turam rerum non extitisse casu, vultus
hanc considerationem opificij sui moni-
tricem esse de diuina natura.

INNIS SUIUR

In omni inuocatione necesse est nos
cogitare, nos inuocare Deū, qui sit mēs
Intelligens, sapiens, bona, iusta, caesta, be-
nefica, misericors. Horum nihil cogi-
tari potest quid sit aut quale sit nisi hūc
typum vtcūq; consideremus scilicet ani-
mam humanam, que est mens intelli-
gens & ita conditavt ēterno & immoto
septo distrahat honesta a turpitudine,
quod septū ideo cōditū est, vt discerna-
mus Deum a malis & incestis naturis.
Sed omitto præconia huius doctrinæ
quia nullius hominis tanta est eloquen-
tia, vt vel enumerare utilitates possit,
quas adfert hæc doctrina, tametsi velut
per caliginē in hac vita res tantæ foris
tantum, & procul aspiciuntur, sed præ-
parari tamen Deus nos vult hac cōside-
ratione ad illam alteram secuturam in
consuetudine cœlesti illustriorem. Aus-
spicabor autem die Iouis hora xij De

DE DVBVS ECLIPSIBVS.
quarum altera Lunæ erit die Octo-
bris xxvij. altera Solis dira
in omnibz horrenda die Nouem-
bris duodecimo,
huius anni

1547.

CERTA Deus toti impressit vesti-
menta (gia Mundo
Agnosci sapiens conditor vnde queat.
Nec natas casu res esse ars indicat ipsa,
Stellarum motus quæ regit atq; vias.
Esse Deumq; docet menti lux insita no-
stra,
Separat a factis quæ viciosa bonis, sup
Cōscia corda Dei cū iustā vindicis iram
Quolibet admisso crimine mœsta
tremunt.
Et semper culpam pœnæ commitantur
atrocem,
Et si sera, tamen premia laudis erūt.
Nō virbs, nō regio, non ætas vlla seueri,
Iudicij exemplis, non dom⁹ vlla caret.
Ac Deus vt flectat nos ad meliora, stu-
pendis
Incautos

Incautos signis premonet ipse datus,
Sepe timent aliquem conterrita fides ea
(sum.

Sepe ingens tellus ceu ruitura tremit,
At quem nulla mouent venture nuncia
poenae,

Cyclopum umilis forsitan esse volent,
Sponsi Penelopes minitantia numina ri-
dent,

Cū cernunt tota tristia spectra domo,
Cūq; madent tetro sudantia saxa cruore,
Et subita Phœbū Cynthia nocte tegit,
Mox tamen hunc risum Sardoum pœ-
na secuta est;

Qualis contempti numinis esse solet.
Nos igitur moniti tollamus lumina ad
aftra

Non aspernantes signa verenda Dei,
Hesperias Phœbum cum cras mergetur
in vndas,

Luna tenebrosum proferet atra caput.
Postque dies aliquot cū iam decreueris
orbis,

Venit & ad fines Scorpio Luna tuos,
Horranda inuoluet fratri caligine uult
Cū iam de cœli culmine ducet equos.
Es

Ecce simul in tenebras incurrit Marsq;
Venusq;
Callidus & fraudum structor At-
(lantiades,
Hei milii quos motus populi, quan-
(tosq; furores
Portendunt tetro sidera iuncta lo-
(coz
Hæc licet astra regant homines, re-
(git attamen Astra
Noster qui non vult stoicus esse
(Deus
Nos igitur quibus est afflita Ecclesia
curæ,
Assidue oremus supplice voce De-
(um
Leniat ut clemens hæc tanta pericula
nobis,
Et sanet populi vulnera fæua sui.

DE ECLIPSI SOLIS, FV-
TVRA DIE NOVEM-
BRIS DVODECIMO.

Anno. 1547.
H Indig.

INDIGNUM est homini in celo
lugente furores,
Non homines proprijs uingemisse
malis.
Nam si fata Deus differt non profi-
nus auferit
Si qua ruit sero, vasta procella ruit
Penelopes risere procī non irrita sig-
na sed exitium premonitura se
Signa sed exitium premonitura se
Tristia cum noctu discurrunt spectra
per aulam,
Lapsaq; de Pario marmore gutta
Decidere effusis temo videtur e-
Illis ergo comes paulo post flebile fa-
Sardoi risus, luxuriæq; fuit
Finxerit hæc sane non hos male pin-
xit Homerus
Pro stulta pœnas impietate clare, T
Nos

Nostigstur moniti metuamus numis
neglige fuit ies nis iram
Euentura monent sidera si qua mo-
nent
Ac si quæ fuit, vt certe fuit hactenus
ingens
Flamma, securæ prima fauili-
la fuit.
Quadriiuges etenim cœli de culmine
ducens
Quando bis orta dies sexta Nouem-
bris erit)
Amittet radios Titan, & lumine ca-
sum
Terribili fratrem Cynthia nocte
teget.
Nulla diu tenebris luxerunt sidera
tantis,
Nulla diu infecit tristior vmbra
poli,
Non funesta adeo spectacula prebu-
se potes
Tempore quo Synodus certamina fi-
nit orta,
Hij Quæ

Quæ cœrca fuerant ambitione Patri

Hic vbi Bodamici velox per limpida

(stagna

Ceruleas gaudet voluere Rhenus

(aqua.

Agmine tunc etiam comitum stipatus

eodem,

Phœb, in atratis decolor ibat equis

Hunc Gemini, & Maia genitum, Mar

temq; vehebant,

Qui gladios acuit Cisca Boheme

(tuos:

Hinc animosa suas acies Germania

cedi,

Vidit, & Italiae sanguine fluxit a-

ger.

Nunc etiam iuncti Phebo quasi fune-

ra ducent.

Qui proprijs rapido motibus axe

meant,

Dira veneniferæ qua Scorpio spicu-

la caudæ

Vibrat, in octauæ nigra feretra do

mus.

Contigi. Venerem ledunt contagia

Martis,

Ventilat accessas ferreus ille faces, Cui

Cui vafer ingenij Cyllenius arma mi-

nistrat,

Vidolos, atq; dolo vis geminata fu-

rit:

Vt cum sulphurei rapit ignem copia
nitri,

Horribiles edunt fulmina tanta fo-

nos.

Ergo velut gessit tunc acre Bohemia
bellum,

Doctoris cineres fortiter vta sui.

Sic iterū clades portendunt astra cru-

entas:

Non plus fata tamen quam pia vo-
ta valent.

Orandus Deus est, vt Christi propter
honorem,

Pro scelere humano Supplicis ante
patrem,

Membra tegat cœtus parui sua dicta
colentis,

Et regat afflatu pectora docta suo,

Concedat studijs pacem, concedat &
aris,

Leniat ærumnas liberet aq; malo,

OVTINAM studiū Deus ut pro-
bat equus honestū
Sic referat Musis ocia grata Bo-
nus.
Sicut & Halcyoni tempus modornis!
tius instat
Sic placidos nobis det quoq; bruma
dies,
Vt pax cōcedat doctrinæ semina spar-
gi
Artibus & fangi corda tenella si-
nat.
Nam quamvis ætas Musis hec ferrea
nostra est
Et spretæ Leges iam sine honore
iacent,
In tamen hisce malis nullum sperare
leuamē
Nec fas nec pietas nec Deus ipse si-
nit.
Totius ipsa licet labatur machina mū-
di
Et polus in partes fidat vterq; suas,
Non linquere tamen Christo sacrata
iuuentus
Irritus in studijs nec labor ull' erit
Quo

Quo magis inceptos cursus vrgere
memento
Ingenio vt releues publica damna
tuo.

Ipse quoque vt moestas hac tempesta
te Camœnas
Qua saltem potero sedulitate iuñ
uem,

Quos nato Tulli solers industria scri-
psit,

De virtute libros officijsq; de-
gam.

Officijsq; exempla bonis bona semper
vt ad sint
Ad iungam Iliados grande Maro-
nis opus.

In quo deletæ reparantur moenia Troi

Exigo Aufoniæ condita parua lo-
oco.

Sic ytinam instaurent nostram minus
aspera Troiam

Fata, sua lenit quæ bone, tate De-

Anno, **547.**

Anno

Anno. 1547. Die. 25. Nouembris, quæ
fuit dies Enceniorum templi Ieroſo-
lymæ, quia Macabeus eo die ante an-
nos. 1709. templum recuperauit & re-
purgauit, quo anno & Iubileus fuit, vi
delicet, anno à Mundi initio. 8800;
Testatur autem & ipsum exemplum
recuperati templi, non deferi Ecclesi-
am à Deo, etiam si ſæpe duriter exer-
cetur. Anno. 1547.

DE CANVS COLLEGH FACULTATIS PHILO- SOPHICAE.

ETSI in tantis Germaniæ mortibus
in qua certum est hospicia esse Eccle-
siæ Dei, horribiles terrores nobisi
propositos esse cernimus, & multa pe-
nuria interitum Ecclesiæ Dei, & lite-
ris minitantur, tamen hac nos confo-
latione sustentemus, quod promisit
Deus, suæ gloriæ se non defuturum
esse Propter nomen meum, inquit, re-
mouebo furorem meum propter me,
propter me faciam, ne mea gloria

blaasphemijs

blasphemis obruatur. Hanc promis-
sionem & similes infigamus animis,
easq[ue] ad nos ipflos pertinere sciamus,
tantis perdonec ipsi studia verae doctri-
ne modesti colimus, & vera inuoca-
tione; veris gemitis petimus, ut no-
stris hostis propter gloriam Dei serue-
tur. Mecum igitur coniunctis votis
singuliorate Deum, ne lucem doctrinæ
inter nos extingui sinat. Propter
te æterne Deus, Pater Domini nostri
Iesu Christi conditor humani generis
& Ecclesiæ tuæ, fons sapientiæ, prop-
ter tuam gloriam seruato cœtus do-
centium, & discentium in hoc oppido,
tu gubernia studia nostra, ut te vere
celebrent. Tu semina doctrinæ, qua
ipse parsisti & excitasti fouusto. Acce-
dant autem ad hanc precationem, dili-
gentiæ regendorum morum, & discen-
di cura. Laudat enim Deus non igna-
uum seruum, sed negociantem, nec ig-
nauas preces exaudit, sed eorum vota,
qui suo studio ostendunt, se vere ap-
petere ea bona quorum mentionem
faciunt. Et recte dictum est à Basilio

H v μένος

~~Novum Scholasticorum et Scholarium~~
Dopoulos sestiones at studiorum
Cum autem propter examina utile sit seruari morem decernendorum graduum, duxi auditoribus nostris voluntatem. Collegij nostri significandam esse nos honestis & doctrinam mediocriter instructis, petituris hoc tempore gradum Magisterij Philosophici non defuturos esse. Nomina igitur tudent Decano hoc triduo. Anno.

1548
A.D. 1548. Aucto. 1548. Aucto. 1548.

PHILIPPVS MELAN.

DECAHON. DECAHON.

GILLIPIUS.

SICVT consuetudo fuit, partiri τάσιμον αδασ. Ita deinceps biddenum tribuam repetitioni dialectices, & libello vulgari Horatij de arte poetica. Quia cōmunes quasdam regulas continent, vt cuncti commonefaciunt, quas discentes & scribentes de ordine & discriminibus personarum, & aliarum circumstantiarum seruandis. Proximo igitur die Lunæ Deo iuuante incipiam

In Archm
Pallium

In Diabolis,
ram

3160

incipitam repetitione Dialectices. Et eadem hora ut eruditiores aliquod habeant exercitium adiungam interpretationem organi grece scripti ubi videbunt studiosi non spinosam esse Aristotelis Dialecticen, cum autem ipsum legent. Sed spinas longis & intricatis expositionibus aliunde immetas esse. Erit igitur interpretatio simplex & plena. Proprietas verborumque saepe occasione praebet interpreti dicendi de aliquo vocabulo quod magnam lucem textui adfert. Anno. 1558.

PHILIPPE MELATHE.

DECANVS COLLE.

GII PHIL OSO.

CRAS deo iuuante in publico examine eruditio eorum qui nunc testimonium de studijs suis petunt explorabitur. Cum autem inspicere studia iuuentutis honestissimum sit: orationes & illas quibus gubernatio studiorum commendata est, & cæteros qui Philosophiam amant, ut ad id examen veniant

niant: Etsi autem hi congresus trans-
quillis temporibus iucundiores sunt:
tamen cum sciamus Ecclesiam Dei noī
interitoram esse, non sunt exercitia
doctrinæ prorsus omittenda. Et ali
qua dolorum leuatio est, eruditorum
sermonum de rebus optimis commu-
nicatio, quam si quis sua causa non ex-
petit: tamen virtus est velle alij hoc
officij genere lenire mesticiam. Con-
spectus enim & oratio eorum quorum
similis est fortuna, aliqua est leuatio
dolorum. Ut in illis dulcissimis ver-
sibus dicitur

Sτρεψω μὲν γέροις γλωτταρίδισκην εχθρόν
πάσιον παίδι ισχήγουνται προσφοραὶ γυναικεῖ.
Νασῶνται δὲ καὶ νοσητοὶ ισχήματα πατέσσαι,
λιγόφθειτοι δὲ παῖδες τοιούτοις τελεταῖς.

DEUM autem æternum patrem
Domini nostri Iesu Christi condi-
torem generis humani & Ecclesiæ suæ
oramus, ut & Ecclesiam regat, & hu-
men doctrinæ non sinat extingui. xix.

Ianuarij, ab anno 1550. 4. **s.**
Decanus

DECANVS COLLEGII
PHILOSOPHICI LEC-
TORIBVS. S. D.

ECCLESIA Dei inter imperiorū tumultus vt cymba in fluctibus iactatur, vt saepe significant imagines in Evangelio propositæ, & quæ sit causa tantarum calamitatum generis humani, cælestis doctrina exponit. Cum autem inter ipsa pericula seruet Deus Ecclesiam suam, nequaquam vult nos studia doctrine abducere propter temporum difficultates, imo tunc & remedia a doctrina petere, & cogitatione promissionis diuinæ accendere vota iubet, & vult maiore cura propagari doctrinam vt ad posteros persueriat. Et pollicetur labores nostros non fore inutiles, ὁ κόπος ὑμῶν δύκ ἔσται εὐδόξει εἰς οὐρανού, q. d. Etiam si hominum iudicij studia sunt intempestiva & inutilia, tamen Deo curæ erit, vt sint salutaria. Cum igitur hæ veræ causæ nos moueant, ne exercitia literaria omittamus, & constet de rebus optimis

mis tradi doctrinam a nobis mediocri
diligentia, scilicet perspicuam & incor-
ruptam sententiam coelestis doctrinę
& Philosophiam, speramus bonos vi-
ros probaturos esse hanc nostram se-
dulitatem. Deum certe votis ardenti-
bus oramus, & ut feruet Ecclesiam su-
am, & ut medeatur communibus mi-
serijs. Rectius est autem in his tan-
tis calamitatibus a Deo opem peteret,
& cogitatione doctrinæ dolores leni-
re, quam vel irasci Deo & maledicere
hominibus, vel abiectis doctrinæ stu-
dijs frustra tumultuari, & cumulare
publica & priuata mala, cum quidem
& sapientes viri apud Ethnicos docu-
erint arte ferendas esseres aduersas,
ne maiora mala accersat indignatio,
iuxta hos versiculos.

καρπάθεομάχει, μηδὲ πεσσάγοντες
ματί

χειμῶνας ἔτέρους. τόνσδ' ἀναγκάτους
φέρε.

ΜΥΡΑΤΕΙΑ ΙΨ

Itaque quod faustum & felix sit Deo
iuante

Iuuāte proximo die septimo Februa-
rij testimonia studiorum tribuemus
aliquothonestis viris, eisq; visitato mo-
re decernemus gradum Magisterij
Philosophici, ac Deum oramus, vt &
horum studia, & nos et Ecclesiam hu-
iūs oppidi clementer regat, & custodi-
at hæc duguriola in quibus & doctrin-
a propagatur, & vota offeruntur; fi-
lio Domino nostro Iesu Christo cru-
cifixo pro nobis & resuscitato, vt ipse
eiusdem sit iuxta nos mesit, &
pro nobis perferate a ad
eternum patrem, vt sub
meis in nostro coetu eti
am collegeas
tur & cons
erventur
vera Ec
clesia..

Die Februarij. v Anno

1548.

IN THEORICAS.
PLANE TARVM
Vtinam

VITINAM, ut cum Græcis ora-
culum respondisset, tunc pacem
fore, cum aram cubicam in Delo dupli-
cassent, sapientes interpretes moneri
eos iudicarunt, ita fore pacem, si Phi-
losophiam colerent, Ita & nostris tem-
poribus mitia studia Philosophiæ, quæ
mentes ad moderationē, & ad aman-
dam tranquillitatem, ac populi salu-
tem tuendam flectit, pacem restitu-
rent. Ac profecto Reipublicæ vi-
le esset non aspernari Gubernatores
hanc præsertim partem Philosophiæ
quam nos docemus. Sed verus
autor pacis Deus est, ab hoc petamus,
ut propter Religionis, Legum, & dis-
plinæ cōseruationem, & propter edu-
cationem honestam puericiæ reddat
his regionibus tranquillitatem. Quod
quidem, ut faciat Deus æternus Pater
Domini nostri Iesu Christi, toto eum
pectore oro. Cum autē hæc interual-
la mediocria, & quasi Halcyonia non
alia in re honestius, aut utilius colloca-
tri possint, quam in doctrinæ studijs, de
creui pro mea virili aliquid operæ ad
iuuanda

Iuuanda studia Philosophie conferre,
Et cras hora secunda inchoabo Theo-
ricas. Scitis doctrinam de moribus
cœlestibus non solum dulcem esse bo-
nis mentibus, sed etiam vitæ homi-
num necessariam, quia anni descriptio-
ne carere nō possumus. Cumq; De-
us ita instituerit motus, vt sint anni
metæ, vult certe aspici cœlum, vult has
metas obseruari. Quare hec doctrina
nullo modo negligenda est, Vetus est
versus, quem usurparūt aliqui de dig-
nitate considerationis motuum cœlestium,
quem adscribam, vt quanquam
multæ sunt grauiſſime causæ in qua-
b^o huius Philosophiae dignitas & val-
itas conspicī possunt, tamen & hic bre-
vis versiculus de præstātia eius studia
ofos admoneat,

Ἐστα βλέπειν κάλλισον ἀνδρῶποις πέλει.
die Decembris xvij Anno 1547.

Erasmus Reinholdus
Salueldensis.

RECTOR ACADEMIAB
VIT EBERGENSIS.

I DVAS

DVAS honestissimas matronas,
pietate pudicicia, & ceteris virtu-
tibus omnibus, quae in matre familias
requiruntur, excellentes, recens amis-
si t hoc oppidum, nuper honestissi-
mam coniugem viri clarissimi Docto-
ris Benedicti Pauli, hac nocte vero,
honestissimam coniugem viri honesti
Domini Ambrosij Reiter consulis hu-
ius oppidi, Valpurgam, natam in fa-
milia Reinekorum, cuius virtus & au-
toritas, in Comitatu Mansfeldensi
valde celebratur, Mater eius soror fuit
viri excellentis omnium virtutum Iau-
de, Ioannis Reinek. Fuit igitur haec
ipsa mulier vere, quod græci dicunt.
ταμεομαρετθο γενναία γυνή. Cum
autem & sanctissime vixerit, & in in-
uocatione filij Dei domini nostri Iesu
Christi decesserit, ipsa quidem iam &
Dei, & domini nostri Iesu Christi, &
matris Hevae, & Mariæ & suorum
consuetudine fruitur. Et abducta
videtur, ne sit spectatrix impen-
dentium confusionum orbis ter-
rarum. Sicut scriptum est: Iusti
colliguntur

coiliguntur, ne videant ventura ma-
la: Sed nos futura pericula cogitemus
& luctu mariti, & multorum libero-
rum, qui tali matre orbati sunt, adfi-
ciamur, & Deum oremus, ut eos sua
consolatione sustenter, ac erigat. Ad
funus autem, quod fiet hora tertia con-
uenire omnes pietas hortatur, ut qua-
licunque officio luctum mariti & libero-
rum leuemus, & vt ostendamus nos
virtutem matronæ magnificisse, & vt
Deum oremus, vt huic oppido, & nos
bis omnibus pacem restituat, nec ac-
cendat totam iram suam, nec ideleri
finat reliquias inuocantiū eum in hoc
oppido. Anno 1548. Die duos
decimo Ianuarij.

RECTOR ACADE-
MIAE VITEBER
GENSIS.

MULTAE sunt magna causæ
propter quas morte nostrorum
dolere nos iustum est, vult enim nos
DEVVS adfici desiderio nostrorum,
Iñ vult

vult nos cogitare, cur genus huma-
nū, & morte & reliqua mole calamis-
tatum oneratum sit. Sed rursus eti-
am vult nos moderari dolorem vult
aspicifilium suum DOMINVM NO-
STRVM IESVM CHRISTVM
crucifixū pro nobis, & resuscitatum,
per quem reddidit æternam vitam.
Cumq; pījs sciamus mortem iter esse
ad æternam cœlestis Ecclesiæ confue-
tudinē, vult nos cogitatione eius boni
lenire mœsticiā, vult & in nobis ipsis,
desiderium accendi illius melioris vi-
tæ in qua dulcissima consuetudine
DEI & Domini nostri IESV CHRIS-
TI, & vniuersæ reliquæ Ecclesiæ frue-
mūr, vbi te filius DEI ipse cōplete-
tur, vbi suauissimi sermones erunt, de
sapientia & iustitia Dei, cum Ange-
lis, cum Prophetis & Apostolis, Hæc
cum in funeribus, cum vero alias sæpe
cogitanda sunt. Achodie funus
fiet honestissimæ matronæ Dorothee,
quæ fuit coniunx honerti & integri vi-
tri Gregorij Pontani, ad quod hora
duodecima conuenire Doctores, Ma-
gistros,

gistroſ. & Scholaſticos volumus. Sunt
enī ritus funerum pie ſeruandi. Et
oſtendamus nos adſici luctu familiæ
honestiſſimæ. Scitis enim virum cla-
riſſimum patrem Gregorium Ponta-
num, cuius & ſapientia & virtus eſt
excellens longo tempore magna fide
ſuſtinuiſſe molem gubernationis, ac
benefeciſſe Eccleſijs & Reipub. Etsi
autem & ipsi & filio præcipue lenie
dolorem cogitatio pietatis, que fulſit
in moribus huius matrone in tota vi-
ta, & iam in hoc agone, in quo perſpi-
cua confeſſione veræ Doctrinæ, & ar-
dēti inuocatiōne filij Dei, ex hac mor-
tali vita diſcessit, tamen & pericula ta-
lla impenſent, ut qui nunc moriuntur
præcipi vīdeantur, ne ſpectatores ſint
horribilium tumultuum, quos ſecutu-
ros eſſe multæ ſunt coniecturæ, non
ſolum ex Aſtris & prodigijs, ſed etiam
ex ipliſ adparatibus & animorum in-
cendijs, & tamen prodigia etiam paſ-
ſim conſpiciuntur.

Viri digni fide nobis ſignificarunt
I **iij** **ex**

ex diuersis locis, in Saxonia conspe-
ctos esse in aere dimicantes exercitus.
Talia signa non sunt irrita, Quare De-
um æternum Patrem Domini nostri
Iesu Christi oremus, ut mitiget poes-
nas, & seruet inter nos reliquias Eccles-
iae suæ, sicut inter horribiles tumul-
tus Iudeæ, vltimis regni temporibus
seruauit Zachariam, Elisabet, Simeo-
nem, Annam, Mariam & alios electos
innumerabiles, quos cum in tantis fu-
toribus fere quotidie multa milia tru-
cidarentur. & ubiq; vagarentur milis-
tes, cogerent etiam superstites vesci
coctis interfectorum carnibus, serua-
tos esse cernimus, speremus Deum mi-
rabiliter nunc quoq; suos aliquos coe-
tus, in quib; sonat vox Euangeli, ser-
uaturum esse, & vt seruet, toto cum
pectore oramus. Die Februarii xx,

5 4 8.

RECTOR ACADE-
MIAE. VITEBER-
GENSIS.

Apud

APUD Esaiam scriptum est . ut
Annam auscultasses mandatis meis ,
quod si fecisses pax uelut flumen ri-
gasset terram vestram . Non dubium
est ad nos quoq; hanc contionem per-
tinere . fatendum est enim nec gu-
bernatores in agenda disciplina satis
seueros fuisse nec modestiam presti-
tisse iuniores quæ decuerat eos , &
quam poterant prestare . Nunc dole-
mus aliquos similem sibi licentiam , vt
antea sumere , qua in re vt cogitent
& de suo & de communione huius oppidi
& harum gentium periculo , commo-
nefaciendos eos esse hoc edicto duxi-
mus . Cum in oppido sint & milites
& alij peregrini , nocturnæ vocife-
rationes & discursationes plenæ sunt
periculi . Quare præcipimus scholasti-
cis ne noctu sine lychnis vagentur , &
ne vociferationibus irritent vel hospi-
tes , vel alios . Ipsa per se petulantia tur-
pis est & digna pæna . Sed nunc prop-
ter multas causas periculosior est
quam fuit antea tranquillis tempori-
bus . Ideo seuerissime præcipimus vt

I iij

86

Esaias
libri viii.

& modestiores sunt scholastici. Et ut pa-
cis publicae & suar incolumentatis causa
uitent omnes tumultuum occasiones
Data iij. Februarij. Anno 1548.

VITVS VVINSEM IESTU VS.

EX attica fuit honestima p[ro]fessio
L[ogic]a in a[ncient]a videlicet ut in tracti-
bus & Iudicijs fides pactorum seruaretur
Sed multo sanctius mandatum est, ut
Φευδεσθ[ε]την Ιερεκλανοσιαν coelestis doc-
trina corrumpatur. Sed serit omnibus t[em]p[oribus]
inde usq[ue] ab initio generis hu-
mani diabolus horribiles corruptelas
doctrine, Oremus autem deum ut & lu-
cem sue doctrine & pacem harum Re-
gionum tueatur. Enarrabo autem
nuc Philoctetem, Tragediam inter om-
nes Sophoclas que extant iucundissi-
mam. In qua cum aliæ multæ sunt
imagines, tum initio deliberatio est mi-
rifica generosi adolescentis, nati ex
Achille, cui Ulysses persuadet, ut con-
tra patris & suam naturam adduci se
sinat.

In Sopho-
clom.

finat. Ut ialius simulet aliud agat, &
obtemperat initio Pyrrhus, sed tandem
vinoit naturæ rectitudo, ut fraudem
deregat Pyrrhus cum quidem ipse di-
catur omnia difficultia esse quæ contra na-
turam conemur. Deinde imago pro-
ponitur viri magni. Sed in quo morosi-
tas & pertinacia pene ferrea est. Sed tamen
deflectus diuinis ad utilitatem comu-
nem, illa autem sunt eruditissima &
dulcissima quod Troiam sine telis Her-
culis capi non potuisse ibi scribitur, qua-
re significatum est, magnas res non
posse perfici sine heroica vel virtute
vel fortuna, ut inter enarrandum copi-
osius dicemus. Deinde finis est dulci-
ssimus, ubi Hercules hortatur duces
ut sint concordes & ut templis parcant,
& promittit eis felicitatem, si templis
& religionibus parcant quod utinam
nunc quoque fiat ac addit sententiam
suæ orationi Hercules grauissimam,

τιγαρενοσεβιας συνθησκεται εροτοσ και
ρωσινα θεωσι, δικαιολογηται. Auspica-
bimus autem auxiliante deo cras hora
octaua v. Februarij. Anno, I 54 8.

DE ECLIPSII LVNAE
QVAE ERIT DIE
XXII APRILIS
Anno. XLVIII.

VT Solymi quondam flammantia
in aere castro,
Videre & medio prelia facta die.
Terribilesq; tubæ cœlo sonuere, prius-
quam
Illata in Templū sunt simulacra dei.
Agmina sic inter rutilas equitantia nu-
bes
Vidimus hoc anno onseruisse ma-
nus.

Vidimus infestis acies cōcurrere telis,
Sæpe faces liquidum qua per inane
volant.
Vidimus & Phœbi iubar eluctantis ab
Arcto,
Dum vigil excubias nocte satelles
agit.

In speciem teretis conuerti protinus
hastę,
Jmbuta Hectoreo sanguine qualis
erat.

ab

v.

Nunc

Nunc alio signo Deus impia pectora

ERIT DIES HABET TERE T,

**Pectora prodigijs non habitura fidē
Tot Veneris reliquias noctes ubi men-
sis habebit,**

**Crofsia quot stellis cincta corona-
mīcat.**

Et decimam noctis quando numerabi-

mus horam,

**Sirius & sitiens pene subibit aquas,
Quæ fulgere solet radījs argentea pu-**

ris.

**In ferrugineis Luna rubebit equis,
Scorpius implicitam piceis hanc effe-**

ret umbris,

Qua patet vndecimæ splendida val-

ue sup mūbiūpilua domus,

Falciger at primo Saturnus cardine

surgens,

**Et toruum stimulis ægocerota ciēs,
Gentibus arctois denunciat horrida**

bella,

Quarum fœcundos irrigat Albis

agros,

Aspicit oppressi Louis Ora minaciter

idem

Sede

Sede iacens imma Iuppiter ora tegit.
Te memorant veteres astris Capri-
corne receptum,
Impositum postquam Pelion Ossa
Scilicet extructis ad sidera montibus tulit.
Vim serpentipedes Diq; parare ne ausos,
Pana sed in falso tunc ægocerote las-
tem,
Vertisse in trepidam grandia mon-
stra fugam,
Implicitum laqueis dirūq; hæsisse Ty-
phona,
Cœlum pro meritis hinc Capricor-
nus habet.
Prælia nunc etiam metuo ventura gi-
gantum.
Iuppiter oppressos terga dabitq; fu-
gæ,
Atq; aliquis cui nascenti sua spicula vi-
brat,
Scorpius in cœlo culmina summa-
tenens.
Quamuis

**Quamuis est Ithaco sapientior, haud
tamen huius,
Effugiet noctis damna futura bres-
ui.**

**Sed tu gnate Dei vindex custosq; fi-
delis**

**Agninis exigui, quod tua dicta co-
lit,**

**Fata leues, studijsq; tuis seruato dica-
tos.**

**Ex ore infantum vt laus tua vera
sonet.**

Anno. 1547.

**Caspar Cruciger
Junior.**

**PHILIPPVS MELAN-
THON.**

**HODIE non legam, sed cras Deo
iuante rursus enarrabo sententias
Salamonis. Deinde die Lunę hora no-
ta**

na prelecturus sum. Nam prandij ho-
ram differendam esse, Se letores &
Senatores censuerunt, Quia studijs &
precationi antemeridiana tempora
magis idonea sunt. Et veteres a matu-
tinis negocijs circa meridiem ad pre-
cationem publicam conueniebant, vt
Iosephus de Esseis scribit. Ac mora
haec conuenientior est oeconomicis o-
peris in culina.

1548

PHILIPPVS MELAN- THON.

Dr.
Amoris

A PVD Thucydidem libro iiiij.
A inquit Hermocrates dux Sy-
racusanus, cuius sapientia & mo-
deratio in primis profuit patrie.
Non turpe est, cedere amicos amicis
nec duci mentes oportere stultae con-
tentionis amore. Οὐκ αἰχρὸν δικῆς δι-
κῆσθαι τοῖς οὐκετίσι μὲν μωρία, φιλονέκτη
καὶ ηὔνοδος. Itaq; cum audiuisset adolescentibus ingratam esse mutationem
horę prandij quam nuper significaui,
cessi

cessi de mea sententia: Nam in talibus
officiisum est aliorum voluntati mo-
rem gerere. Ideo hodie & deinceps
deo iuuante prælegam hora viij. ut fuit
consuetudo superiorum annorum.

IN EVCLIDEM,

DE signis tempestatum hi sunt a-
pud Aratum dulcissimi versus. In Grammari-

τάντα γαρ οὐπω
ἐκ διός αὐθεποιησκομέν, ἀλλα τίπο-
λια
κέκρυπται, τῶν αἰκε σὲληνηγεὶς αὐτίκε
σύρση
τεῦτον οὐδὲ οὐμενεῖς αὐτῷ προσφερεῖται
τάντοθερ εἰδόμενοι, πάντα δὲ γε σῆμα
τα φαίνωμ. id est,

**Mortales nondum deprendimus om-
nia signa,
Quæ Deus impresit naturæ conditor**
arte
meritisq[ue] sed et ceteris i[n]h[ab]it[us]q[ue]

Sed nos multa latent , quæ nondum
comperit usus
Quorum aliqua ostendet venturis Iu-
piter annis,
Qui genus humanum cum vere dili-
gat , augens
Muneribus varijs toto se monstrat in
orbe,
Vt quoties oculis incurruunt vndiq;
nostris,
Esse Deū doceant vestigia talia , nosq;
Esse ipsi curæ monitos telletur , & ip-
sum
Agnoscant nostræ mentes , lucemq; se
quantur
Iusticiæ , q uam nostra opifex in pecto
ra sparsit,

Vt autem non semper tempesta-
tes prospici possunt ita nec alij euen-
tus omnes prospiciuntur . Et tamen
multa , vt tempestatum , ita multorum
euentuum signa Deus naturæ impre-
ssit . Et impressit ideo , vt sint testimo-
nia hunc mundum non casu extitisse ,
nec volui casu , sed a mente architecta-
trice

trice conditum esse & gubernari. Fata
igitur multarum rerum in cœlo picta
sunt, quorum consideratio ad vitam
ad frenandos multos cœcos impetus
utilis est. Et iucunda est hæc consideratio
ratio bonis mentibus, quæ eam ad vir-
tutem referunt. Sed intelligi motus
cœlestes, sine Arithmeticâ & Geome-
tricâ non possunt,

Has duas artes, inquit Plato. alias
esse diuinitus additas humanis menti-
bus, ut vectæ in cœlum intelligere mo-
tus possint. Quare & Arithmeticâ assi-
due repetitur, & Euclides studiose
enarratur.

Cum autem in hac tanta tristitia
temporum propter has ipsas causas,
hæc studia magis colenda sint. Primū
posteritatis causa ne ipsæ artes intere-
ant, & barbaries sequatur ignara mo-
tuum cœlestium, nec mensium, nec an-
nirationem intelligens. Deinde nostra
causa, ut hæc Philosophia mœsticiam
leniat, Nom & aspero naturæ per
K sese

**sese delectat, & nos de Deo commone
facit, Et regi aliquo pericula consilio
possunt, cum significaciones animad-
uertuntur , Ideo totum hoc genus stu-
diorum ausdius hoc tempore adpe-
tendum est. Rursus igitur inchoabo
enarrationem Euclidis, quod eo pub-
lice significo, quia inuitare quam plu-
rimos ad artes necessarias discendas cu-
pio . Nam motuum doctrina sine
Geometria nullo modo intelligi po-
test. Si quis autem non vmbram do-
ctrinæ, sed solidam Philosophiæ cog-
nititionem expetit, huic doctrina de cœ
lestibus motibus nequaquam negligē
da est, qua in hac mortali vita, in huius
vitæ sapientia, quantulacunq; est, nihil
cogitari dulcius potest.**

**Erasmus Reinholdus
Salueldensis,**

**RECTOR ACADEMIAE
VITEBERGEN-
SIS.**

Vin

VIR medicus multis alijs præstante **Fūnūs.**
tior unus, inquit Homerus. Ta-
lem quidem fuisse Medicum, eruditio-
ne, industria, fide, sagacitate, & ex-
perientia excellentem, virum clarissi-
mū Doctorem Augustinum Schurff,
multi experti fœlicem ipsius medica-
tionem, & digni fide norunt & prædi-
cant. Erant autem & aliae in eo virtu-
tes omnes, hono & graui viro conve-
nientes, agnitus & timor Dei, iusticia
in omni officio, prudentia in gubernati-
one domestica & publica. Præcipuum
autem in toto genere humano decus
est, coniunctio virtutum, cum cogniti-
one naturæ rerum, præsertim non ocio-
osa, sed quæ ad cæteros homines iuuā-
dos refertur: quod fiebat ab hoc viro:
qui & in medicando erat officiosus, ac
multis opem tulit in magnis vite perि-
culis, & multum posteritati profuit in
artis propagatione. Mirifica enim
eius in docendo dexteritas fuit, ac vere
de eo dici potest, quod Plato de Lysia
inquit: Philosophiam ipsius naturæ
insitam fuisse. Etsi igitur dubitare non
K. ij debemus,

debemus , quin beati sint, vt doctrina
filij Dei adfirmat, qui in domino mo-
riuntur,& Doctor Augustinus, cum
antea pie vixerit, tum vero in hoc ex-
tremo agone se Deo quotidie ardentí
bus votis & precibus , in agnitione &
fidutia filij Dei Domini nostri Iesu
Christi, commendauerit, ad cœlestiū
consuetudinem discesserit, ubi fruitur
sapientia filij Dei, & dulcissimis ser-
monibus veterū medicorū, Joseph,
Esaiæ,& similiū de tota rerū natura,
tamen nostra causa doleamus, talem
virum ex hac cōsuetudine nostra ab-
ductum esse, qui diutius reipub . pro-
desse poterat. Res ostendit, cum tam
multi tristes euentus concurrant his
annis,fato singulari vrgeri rempub.:
quod vt mitiget filius Dei, qui ne to-
tum genus humanum periret victima
pro nobis fieri voluit, oramus. Hæc in
funeribus cogitanda sunt , & serio pe-
tendum est, vt Deus in ira, misericor-
diæ suæ recordetur, & seruet aliquod
semen sanctum in his regionibus , vt
posteritas Ecclesias & mediocria ho-
spititia

spiritia habeat, In quibus luceat noticia
filij Dei, & Deus vere inuocetur. Ne
quaquam consentaneum est, genus huma-
num, in quo lucet agnitus Dei, & ma-
gna præstantia est naturæ, tantum ad
has ingentes miseras conditum esse
& easu regi sine Deo. Ideo ipsarum
miseriarum consideratio nos confir-
met, ut vere expectemus aliam vitam,
in qua Dei agnitus & cæteræ virtutes,
quæ inchoantur in hac imbecilli vita,
perficiantur: & sciamus hanc partem
generis humani quæ amplectitur vo-
cem Euangelij, vere preparari ad illū
portum, & hanc partem Deo curæ esse
& inter magna pericula, & inter tetras
confusiones generis humani seruari,
ut sint aliqui de Deo testes. Huius
etiam diei historia illustre testimonium
est secuturæ vitæ, quia magna multi-
tudo Ecclesiæ vidit & filium Dei re-
fuscatum ex morte, ascendentem in
cœlum, & comites alios, qui ex mor-
te reuixerant, qui Apostolis & alijs fa-
miliares fuerunt, non solum vt in illis,
sed potius vt in nobis spem & expecta-

K iij tionem

tionem secuturæ vitæ confirmarent.
Hac cogitatione etiam nos accenda-
mur ad precationem, ac petamus, ut
aliqui cætus seruentur, qui siant here-
des illius æternæ cum Deo consuetu-
dinis. Hortamur igitur Auditores
nostros, ut hodie, hora duodecima, ad
funus, & ad precationem communem
pro tota Ecclesia, & nobis ipsis, conue-
niant. Leuent etiam hoc ipso officio
luctum viri clarissimi, sapientia, erudi-
tione & virtute prestantis D: Hiero-
nymi Schurff, Doctoris vtriusq; Iuris,
qui fratrem non solum propter natu-
ralem coniunctionem, sed etiam pro-
pter ipsius ingenium, eruditionem &
virtutes, valde dilexit. Scitis autem
horum duorum virorum & volunta-
tem erga totam rem pub. christianam
fuisse optimam, & eos bene meritos
esse de multis honestis hominibus: Ta-
lium virorum memoria retinenda cst.
Anno. 1548.

RECTOR ACADEMIAE
VITE BERGENSIS.
Honestus

HONESTA matrona vidua mater
consulī Hieronimi krapp, cum
pœne .80. annos vixerit, nullum in pa-
tria bellū vidit nisi in hac extrema sene
cta hoc biennio. Etsi autem multæ &
magnæ sunt in vita singulorum ærū-
næ, tamen magna leuatio est videre
patriam tranquillam, florentē Remp.
Fælicitas igitur aliqua fuit, quod ma-
gnam vitæ partem egit tempore tran-
quillo & decessit priusquam nouos
tumultus videret, quos quidem tan-
quam præsagiens sæpe in hoc morbo
impendere dixit, Deum autem in agni-
tione mediatoris Iesu Christi pie sem-
per inuocauit, & cæteris officijs ma-
tronalibus reuerenter coluit pudiciam
& modestiam, & erga pauperes adeo
benefica fuit, vt de suo vīctu multa
comparcens, miseris mulieribus aut
puellis largiretur, decessit autem placi-
de in inuocatione filij Dei domini no-
stri Iesu Christi, & non solum se se in
hoc morbo sed etiā suos & Ecclesiam
sæpe deo commendauit. Hortamur
autem scholasticos vt ad funus, quod

siet huic honestę matronę hodie hora
xij. conueniant & simul cum alijs vota
faciant, vt Deus pacem his regioni-
bus concedat .

RECTOR ACADEMIAE VVITTEBERGENSIS.

BEATI mortui qui in domino mo-
riuntur , inquit doctrina cœlestis,
quæ consolatio longe antecellit omni-
bus consolationibus , quas de morte
colligit philosophia, Cum autem Pe-
trus senex , minister Academiæ pie
vixerit, & iam ægrotus se assiduis vo-
tis filio Dei commendauerit, speran-
dum est eum ad cœlestem Ecclesiam
discessisse. Fiunt autem funerum ce-
remoniæ , vt nos ipsi commonefacia-
mus de nostra fragilitate , de causis
mortis de resuscitatione & beneficijs
filij Dei, qui & hanc vitam prorogat
multis, & postea exutis corporibus in
vitam] reuocat. Et in his congressi-
bus singuli suam vitam & publicum
Ecclesiæ statum Deo commendent, ac
orent

Orent ut Deus seruet semen sanctum
in Ecclesiam, seruet bona ingenia pro-
futura communi saluti ne relinquat
hominum cætus orbatos bonis guber-
natoribus & doctoribus. Ideo horta-
mur ut ad has ceremonias & conueni-
atis, & pia vota afferatis. Fiet autem
funus Petro qui fuit Academiæ mini-
ster amplius. 30. annis, hodie hora. 12.
Die. vi. Maij. Anno. 1548.

IN PRAELECTIONEM DIOSCORIDIS.

HACTENVS enarraui doctrinā
de Anima dulcem & necessariam
ordine discentibus. Nunc adiungam
alias duas philosophicas materias, qua-
rum cognitio etiam dulcissima est.
Die lunę & die Martis singulis septi-
manis, enarrabo Pontani μιγέωρα in
quibus luculentę & eruditæ descrip-
tiones sunt, vnde discuntur causæ mix-
tionum & varię qualitatū actiones,
quarum consideratio & in communi
vita utilis est. Die vero Iouis & Veue-

K V ris

ris enarrabo dioscoriden vt Herbarū
& fruticum appellationes, & naturas
aliquo modo discant Iuniores. Nam
& herbas ipsas quas gignit hæc regio
monstrabo, & nomina usitata in lin-
gua vernacula addam. Et quidem in-
choabo enarrationem à frumentorum
appellationibus. Est enim turpis ne-
gligentia, horum ipsorum frumento-
rum & olerum, quib: vescimur, natu-
ras & nomina ignorare. Est autem to-
ta doctrina de stirpibus cum ob alias
causas iucunda & utilis, tū vero ideo
etiam digna consideratione quia ma-
nifestum testimonium est prouiden-
tiæ diuinæ. Cum enim tanta sit her-
barum multitudo, & varietas, & sin-
gulis certæ vires inditæ sunt, ut mede-
antur aliæ alijs morbis manifestum est
hanc naturam rerum, non casu exti-
tisse, sed mentem fuisse Architecta-
tricem que fines prospexerit, & vitæ
hominum consulere voluerit. Nec
dubium est eos qui diligenter utun-
tur his auxilijs herbis admodum vul-
garibus multos sequos morbos repel-
lere

Iere posse ut ipsi multa exempla vidi-
mus Estq; verissimum dictum He-
siodi vituperantis hominum negligē-
tiam, qui non considerant quam mul-
tiplex, & magna sit maluę utilitas.

Anno. 1548.

RECTOR ACADE-
MIAE VITTEB.
BERGENSIS.

VNIVERSVM mundi opificium, *In fossa pro
ordo corporum celestium, leges
motuum, vices dierum & noctium, æ-
statis & hyemis, sympathia inferiorū
corporum cum superioribus, deniq;
mens hominis, & pœnæ atrocium sce-
lerum præsentes, sunt illus̄tia testi-
monia, quę ostendunt & esse Deum
mentē architectricem, & genus hu-
manum Deo curæ esse. Etsi autē uti-
le est hanc ipsam adsensionem multis
argumentis in mentibus confirmare,
tamen multo illustrius testimonium
est generi humano, quod ostendit ve-
re nos Deo curę esse, quod ex illa ar-
cana*

cana sede sua prodijt, & se non fallen-
tibus signis patefecit, & sua voce do-
ctrinam & promissiones edidit. Hoc
vero omnium euidentissimum testi-
monium est veri & mirandi amoris
quod filius qui est imago viua æterni
Patris, & pro nobis factus est depre-
cator Υἱὸς ἡμῶν deriuata in sese ira ad-
uersus nostra delicta, assumpsit huma-
nam naturam. Cuius admirandi con-
silij causam, etiamsi nulla Creatura pe-
nitus perspicere potest, tamen filio cō-
firmanti suas conciones resuscitatione
mortuorum, credamus docenti & quis
sit & cur tale fœdus cum humana na-
tura fecerit. Eritq; illustrior doctrina
cum primorum parentum miseras &
consolationem intuebimur, & nos ad
illos conferemus. Post lapsum primo-
rum parentum, cum Deus vere irasce-
retur humano generi. Remoueamus
enim a Deo Stoicas imaginationes, ac
vere & horribiliter irasci eum peccan-
tibus sciamus, vere etiam diligere obe-
dientes, vere flecti misericordia, ibi fi-
lius qui & cōsilorum de creatione &
creationis

creationis socius fuit, calamitatis no-
stræ misertus pro nobis deprecat⁹ est,
Etsi autem Pater misericors est, tamen
& iustus est, nec remisit peccatum, ni-
si ita, ut poena solueretur, & quidē in ge-
nere humano. Nam homines delique-
rant. Nec tamen æquale premium erat
alius, nisi hic filius, nec sustinere poenas
alius potuit, quare hic filius naturam
humanā adsumpsit. Ita cum mirandā
decretum factum esset, quomodo iu-
sticię Dei satisficeret, Pater etiam mi-
sericordia motus nos propter filium
recepit. Nihil autem primi parētes ra-
ciocinari aliud poterant, quam se ab-
iectos esse, & nullius creaturæ ope se
restitui posse sciebant. Iacēt igitur op-
pressi horribili mœsticia & metu mor-
tis. Ibi Deus ostendit vere se opem fer-
re sine causis secundis, prodit, & allo-
quitur eos, accusat, & edita promissi-
one eos recipit. Hæc siunt similī modo
quotidie in Ecclesia. Nunc videmus
nos propter peccata nostra, quæ &
multa & magna sunt, quodam cōcur-
su calamitatum multiplicium duriter
puniri

· puniri. Et quocunq; respiciunt oculi
· querentes receptum & auxilia , nihil
ab hominibus spei ostenditur, Intue-
· amur ergo primum exemplum , disca-
· mus velle Deum etiam sine causis se-
· cundis Ecclesiæ opem ferre, Quare &
· apud Esaiam inquit. Ego gestabo etiā
· senescentem Ecclesiam . Ac vt primi
· parentes audita promissione de semi-
· ne contrituro caput serpentis, erige-
· bantur , ita & nos agnoscamus hunc
filium dominum nostrū Iesum Chri-
stum crucifixum pro nobis & resusci-
tatum, nobis donatum esse vt sit Em-
manuel, vt diuina potentia nos prote-
gat, regat, depellat a nobis diabulos
hostes suos, Ipsí nota est nostra imbe-
cillitas, ipsí nos commendemus. Hæc
adsidue in tota vita , imo in tota æter-
nitate cogitanda sunt, sed tamen nunc
cum Ecclesia in cœlo & in terra com-
monefacta die , quo ex virgine Maria
natus est filius Dei, recitat historiam
eius diei, maior sit intentio animorum
agamus gratias pro ingentib: benefi-
cij, & peramus veniam & auxilium,

Adiun-

Adiungamus nos ad primos parētes,
& cogitemus eundem diem festum ab
ipsis celebratum esse in paradiſo, audi-
ta promiſſione de ſemine, quo die pri-
mum Filius egit gratias Patri, deinde
Angeli, poſtea filius prodijt conciona-
tor. Et recepti in gratiam primi paren-
tes diſicerunt expectandum eſſe Na-
talē huius ſeminis & hac cōſolatione
erecti, reuiixerunt ex morte. Ut igitur
vera Eccleſia in cōelo & in terra, iam
annos. 5510. hunc Natalem celebra-
veris officijs pietatis, ita & nos eū ve-
ra pōenitentia, fide, ſpe, iuocatione,
& gratiarum actione celebremus. Ex-
uſcitet nos cogitatio miseriārum & pe-
rīculorū, ut hūc filium ardentius ore-
mus, ut caput Serpentis conterat. Co-
gitemus non leues eſſe cauſas, quare
res tanta in diuino consilio decreta ſit,
ut filius Dei auſſumeret humanam na-
turā, & pro nobis victima fieret. Hæc
cum vere facta ſint, inde ratiocinemur
& magnas eſſe calamitates generis
humanī, quæ aliter tolli non poſſunt,
& ingentem amorem Dei erga nos
eſſe

esse, cum hoc modo nobis opem ferat.
Hæc beneficia cogitemus et iam non
ad alios tantum pertinere, sed vere nos
includamus in societatem eorum ad
quos pertinent promissiones, sicut A-
dam & Heua statuebat se se recipi au-
dita promissione, sibi promitti auxili-
um contra serpentem, Nec simus
nobis eripi hanc consolationē decre-
to Syncdi Tridentinæ quæ iubet du-
bitare agentes pœnitentiam, an certo
recipiāntur a Deo in gratiam. Huic
errori opponito vocem Euangelij &
primorum parentum exemplum, &
ut exuscites inuocationem credas te
recipi propter hunc mediatorem filiū
Dei, & exaudiri tuos gemitus & tua
vota. Ut autem significationem gra-
titudinis propter tantorum benefici-
orum reuelationem, ostendatis, mu-
nera ad aram offeratis, Anno. 1548.

RECTOR ACADEMIAE.

ET vir bonus & ciuis bonus fuit,
EMauricius Goltz, Nam & Deum

Vera

vera īnuocatione & veris officijs pie-
tatis coluit, & cum ī tota vita iultus,
grauis integer, & modestus fuit, tum
vero eximia eius beneficia fuerunt
erga pauperes, & studia literarum li-
beraliter adiuuit. Fuerunt & in cōiu-
ge eius honestissima virtutes omnes
piæ matronæ conuenientes, quæ cum
alioqui imbecilli corpore esset post
mariti mortem etsi se consolationibus
diūnitus traditis sustentabat, tamen
cum ad mæstitiam hectica febris acce-
sisset, paulatim contabuit, sed sæpe hoc
morbi tempore alacri fiducia filij Dei,
& sese & filiam, & Ecclesiam Deo
commendauit. Ac ipsos quidē Mau-
ricum & coniugem speramus frui
iam consuetudine filij Dei, & sese rur-
sus cōplete. Sed nostra causa doleas-
mus amittere nos ciues vtiles Reip. &
Deum oramus, vt aliquot semen san-
ctum seruet inter nos. Ac metuendū
est interitum piorum & virtute excel-
lentium non esse ασθμορ, sed significa-
re tristes conuersiones Reipub. quas
vt Deus immensa misericordia leniat

L

veris

veris gemitibus orandum est. Hæc
cogitanda sunt etiam hodie in funere
honestæ & piæ matronæ coniugis
Mauricij, ad quod ut hodie hora quar-
ta scholasticæ modeste conueniant mā-
damus. Die vii Junij Anno 1548.

RECTOR ACADE-
MIAE VITEBER
GENSIS.

QVERELA adfertur ad nos
concurso scholasticorum impedi-
xi eos qui machinas auecturi sunt, &
qui busdam iniurias fieri, Etsi suo
quenç periculo moueri oportebat ne
ad illam transvectionem accedeat ad
quam hospites adhibiti sunt qui non
discernunt scholasticos a ceteris ta-
men cum aliqui vel incauti, vel petu-
lantes currant mandamus seuerissi-
me, ne quis scholasticus accedat,
ad illam turbam transvehentium
machinas nec se in ripa misceat aliquis
multitudini. Pàrcendum ea in re eit &
privatae & publicæ incolumentati. Ho-

nesta ciuitas Salueldensis hodie legatos habet, apud invictissimum Imperatorem, deprecantes pro ciuitate, propterea quod priuatorum quorundam petulantiae imperator irascitur.

PHILIPPVS MELAN
THON.

HONESTISSIMVS labor est & bonis naturis dulcissimus explicatio simplex, & vera rerum magnarum, quali in scholis diu iam usi sumus Ideo malum prestare assiduitatem in schola, sed nunc occupationibus impedit, ut hac septimana non sim prailecturus. Deum autem oro ut & has deliberationes & Ecclesiam suam regat.

RCTOR ACADE
MIAE. VITEBER
GENSIS.

IN hoc festo in quo Ecclesia recitat Historiam Ioannis Baptistae mentes omnium piorum assidua cogitatione Lij intenta

intentæ esse debent in petefactiōnem
mirandam Dei, in qua æternus pater
filius & S. sanctus illustri discrimine
cōspecti sunt, nō solum a Ioanne, sed
etiam a Maria, & ab auditoribus Ioan-
nis, & gratiæ agendæ sunt, & accen-
denda est fides, & iñuocatio. Sunt &
cogitāda doctrinæ Ioannis capita oīa,
& exit⁹, vt testimonijs & dictis Ioannis
nos confirmemus & exemplo nos ad
confessionem exuscitemus. Nec eas
cogitationes impedit funeris cōremo-
nia, Sed in hac ipsa de causis mortis &
de Instauratoris beneficio ev̄t ev̄s e pop
cogitemus. Cum autē decesserit hac
nocte honestus & doctus Ioannes Ra-
bentrost cygneus, ad funus qnod fiet
hora xii. conuenire scolaisticos pium
elt & vt conueniant eos hortamur.
xxiiij Anno. 1548.

**RECTOR ACADEMIAE
VITEBERGENSIS**

HODIERNA lectio Euangeli⁹ ad
firmat in æterna tabernacula reci-
pi

pi omnes officiosos erga Ecclesiam,
quo in numero sunt & prij scholastici,
qui studia ad cœlestis docti. ne conser-
uationem referunt, Quid autem hoc
quidem tēpore in his tumultibus op-
tabilius est, quam ex his tristissimis
spectaculis in eternā scholam abdu-
ci, ad audienda colloquia filij Dei, Pro-
phetarum & Apostolorum? Sed
tamen oremus ut inter nos etiam alii
quod semē sanctū seruet. Decessit au-
tē heri adolescēs modestus & pius Pe-
trus Tsat Hertzbergensis, ad cuius fu-
nus hodie hora xij. vt pie conueniant
scholastici petimus, in quo & suam vi-
tam & Ecclesiam deo pījs precibus
commendent, Die xxviiij Iulij Anno.

1548.

DECANVS COLLE-
GII FACULTATIS
JAIM MEDICAE.

IDEO Deus studia doctrinę institu-
lit & scholas voce sua inchoauit cum
primos parentes recepit, non ut varia-

L iij rum

rum opinionum prestigijs certent in
genia, ut hoc tempore virtus esse a
multis putatur Pyrrhonio more artes
conturbare. Sed ut iudicia humana in
tota ratione tuendae & regendae vita
congruant ad mentis diuinæ normam
& sit vita gubernatrix lux divina quæ
est veritas de qua Plato gratissime
dixit ἀληθεία πάντων μήδη διατίνει θεός
ἡγεται πάντων δέ αὐτοποιος. Cū igitur
constet artem Medicam ingens Dei
donū esse, traditum ut aliqua ex pat-
te mitiget hominum calamitates de-
pulsione multorum morborum, gra-
ti amplectamur Dei beneficium & ar-
tem veneremur. nec laudemus furo-
tores barbarorum qui hanc doctrinā
aut artis usum contemnunt. Deinde
cogitemus hanc ipsam naturæ consi-
derationem a Deo bonis propositam
esse ut in ea conspiciantur testimonia
prudentiae illustria. Cum hic cerni-
mus mira arte conditum esse corpus
humanum. & in tanta plantarum va-
riete consulto vires distributas esse,
ovt aliæ alij s morbis medeantur. Fateri
necessitatem

necessitate est hunc mundum non extitisse
se casu. **C**um igitur in mentibus ho-
minum aspectio naturae confirmet sen-
tentiam de prouidentia, possessionem
Physicae doctrinæ initio præcipue tene-
bant summi dueces generis humani
a Deo delecti Nohæ, Abraham, Esaias
& alij deinceps similes gubernatores.
Horum exemplo discamus & ipsi am-
renaturæ considerationem, & quan-
tum fieri potest reliquias huius miran-
dæ sapientiæ tucamur. **C**um igitur die
septimo Augusti virum clarissimum
eruditione & virtute prestantem Ma-
gistrum Petrum sylvenum Torgens-
sem gradu doctoratus in arte Medica
ornaturi simis, Petimus ut ad renun-
ciationē gradus omnes doctores Ma-
gistri & auditores conueniant, & hoc
officio suam voluntatem erga doctri-
nam plenam dignitatis & erga Medi-
cos declarent. Datae die Augusti An-
no 1548
R E G T O R A C A D E M I A E.
V I T E B E R G E N S I S,
B E A T I mortui qui in Domino mo-
l i u s r i u c u s

funus

riuntur , inquit consolatio diuinitus
proposita , & confirmata multis illu-
stribus testimonij , & multorum mor-
tuorum resuscitatione . Quare etsi hu-
mana iudicia , sine cœlesti doctrina , nō
cernunt venturam vitam , tamen nos
testimonij diuinis confirmati intueas-
mur venturæ vitæ iudicium , liberatio-
nem veram Ecclesiæ , & certo statua-
mus , eos qui vera fiducia mediatoris
filij animas suas Deo commendant , he-
redes esse æternæ consuetudinis cum
tota cœlesti Ecclesia , Cum autem vir
honest⁹ Georg⁹ Rhau heri deceperit
ardenti inuocatione filij Dei , & antea
fides eius fulserit in omnibus pijs offi-
cij . Nam & mores ipsius priuati , ca-
sti & sine vlla labe fuerunt , & in rea-
pub. integritas eius in senatorio mune
re omnibus probata fuit . & beneficia
eius erga Ecclesiam & studia doctri-
næ multis nota sunt . Edidit enim &
Theologica scripta multa , & Arithme-
tica , & Musicos libros : Ipsi quidem
gratulandum est hoc iter , quia spera-
mus cum ad cœlestem Ecclesiam tran-
siisse .

suisse. **N**os vero doleamus tot præ-
stantibus viris & matronis exiguo tē-
pore hanc ciuitatē orbatā esse. & Deū
orem⁹ vt inter nos semē aliquod san-
ctū seruet. **M**ulta prodiga magnas &
tristes calamitates denunciāt, vt nuper
~~ex spīcis sanguis~~ copiose profluxit, in
agro quodam non procul a Gorlitio.
Audiuntur Leonum ululatus, & ar-
morum strepitus in aere ad Harcini-
am, deniq; alia multa vere recitantur.
Sed inter signa etiam est interitus bo-
norum virorum, vt Esaias inquit Ju-
sti colliguntur, ne spectatores sint fu-
turarum calamitatum. Oremus igitur
Deum, vt in ira misericordiæ suæ re-
cordetur, & commonefacti tantis mi-
serijs publicis & priuatīs, flectamur ad
poenitentiam & ad veram intuocatio-
nem. Hæc cogitanda sunt etiam in
hīs funerum ceremonijs. Fiet autem
funus Georgio Rhau hodie hora quar-
ta, ad quod vt conueniant Doctores,
Magistri & Auditores, hortamur eos
& propter pietatem debitam Ecclesiæ
Dei, & propter memoriam ipsius Ge-

L v orgij

orgij viri honesti & de re publica bene
meriti. VII Augusti Anno 1548

DECANVS COLLE
GII PHIL OSO
PHICI.

NAZIANZEN VS inquit
oudεν δοτωσ φραγμόν μάστιφαθεν
έσπερ σύνδοσ καθαρὸν καὶ ελατίσεσ αγα-
θαν. Et iigitur exarserunt odia mul-
torum aduersus nos iniustitiam pri-
mum conscientia lenit dolorem iudici-
mus enim nos non solum bene velle
Ecclesiæ Dei. Sed etiam indulges ne-
cessarias recte patefecissent. Deinde &
spe sustentāmur. Quia inquietum
simus in tantis miserijs: imo vero hac
anchora nitimur. Quod cum Ecclesia
Dei mansura sit in eo ipso cætu, qui vo-
cem Euangeliū incorruptam docet &
discit, spero Deū seruaturum esse no-
strum cœtum. Et hac spe operas
scholasticas facimus. Quas ut Deus
gubernet acadiuuet, toto eum pecto-
re oramus. Cum autem hoc tempo
re

re decreuerimus instituere examinacionem
eorum qui petent gradum Magisterij
Philosophici, duxi id publice signifi-
candum esse, ut intra dies octo nomi-
na edant apud decanum hi qui gradu
petent. Anno. 1548.

XV. DIE I V L II CELEBRA-
tur festum diuisionis Apostolorum.

L. Cyreneus, qui adiuuit Christum in gestanda cruce primus docuit Euangeliū ad Danubium in Augusta Tyberina, quæ nunc est Regensburg.

Crescens, Moguntiae; Trophimus, Arelati in Narbonensi Gallia.

Clemens, Meti, zu Metz; Marcus Pauli discipulus, in passione Maternius, Petri discipulus, Argentorati & Coloniae.

Nathanael apud Bituriges in Gallia, ubi nunc est Academia, & Treuiros; Lazarus resuscitatus, docuit Massiliæ.

Christus

CHRISTVS ANNO AETATIS. SVAE. 34.

DIE Martij. 14. Ingressus est iter ex
deserto ybi Iohannes baptisaue-
rat, a Jordane, duo millaria à Jericho
in quo itinere sanauit cæcum.

Die. 15. Fuit in Iericho apud Za-
cheum.

Die. 16. Iter a Iericho ad Bethaniam
Nam Iericho. circiter quinq; millaria
distantia Ierusalem.

Die. 17. Excitatur Lazarus ante diem
palmarum.

Die. 18. Fortassis mansit in Bethania.

Die. 19. Cænat cum Lazaro in Betha-
nia in Sabato ante diem palmarum.

Die. 20. Dies palmarum.

Die. 21. Maledixit Ficui.

Die. 22. Cæna in Bethania in domo
Simeonis leprosi post diem palma-
rum.

Die. 23. pæctio Iudæ.

Die. 24. Dies Azymorum & Cæna
vesperi.

Die

Die. 25. Crucifixio A 2 V T R I X H O C

Die. 26. Fuit in Sepulchro. 2 I T

Die. 27. Resurrectio Christi.

Anno a condito mundo. 3944, qui Hoc m poy
fuit annus regiminis Augusti pphimod,
sterna.

Cæsar is, natus est Christus dominus
noster ac saluator, quando Herodes
iam annos. 37. tenuerat nomen regis
um in populo Iudaico. Calend: A-
prilis mundus factus est.

Anno. 3975 hoc est, anno. 15. Tiberij
Cæsar is Christus ingressus est annū.
30. tunc Baptizatus est a Iohanne in
Iordane.

Eo tempore statim cœpit prædicare E-
uangelium suum, & homines adhorta-
ri ad pænitentiam usq; in. 18. annum
Imperatoris Tiberij.

Tunc enim a Iudeis Crucifixus est.

Quare Christus passus est pro nobis
anno a condito mundo. 3980. seu. 25
Martij, seu 8. Calend: Aprilis, & idem
dies, est dies creationis Adæ & Con-
ceptionis Christi Eo enim die annūci-
auit angelus Mariæ fore ut concipiat
Iesum Christum seu die. 14. primi mēs
sis

De

sis, id est, Aprilis qui est proximus
æquinoctio verno. Nam Iudei habent
mensem Lunarem, id est, inchoant
mensem ab nouilunio, Et quidem hoc
factum est vesperi. **Nam inchoant**
diem occasu Solis.

PHIL.

MEL.

Finis,

Typographus lectoris bī, aī
in Isbul ms. I. or̄t̄v oī̄bōniup̄
Etsi in hoc opere perficiendo nec
diligentia, nec cura nobis defulrit, ta-
men quia omnes erratorū occasiones
vitari non possunt, æquus lector pro
suo candore pleraq; facile emendabit,
Nos quædam errata quæ crassiora fue-
runt huc apposuimus.

A v. Ver. xv, pro vīnis lege, vlnis
Fol. vi facie ij. versu i dele ἀφογίζεσθ

C iiij. ver. leg. e pro est

eadem pag. leg. vuæ pro viuæ

C viij. in vlt. ver. dele hunc versum:

Semper in hoc aliquod &c.

E vi. leg. terra pro trere

G vij in ij facie pro distra hac, lege,
distrahat

F vij pro intempestiuæ intempestiuæ

H v. lege εδομαδας

I v. lege flectitur pro flectus

K i. pro Nom & aspeto leg. Nam &
aspectio.

I vi. pro latem leg. latentem,

sis, id est, Aprilis qui est proximus
æquinoctio verno. Nam Iudei habent
mensem Lunarem, id est, inchoant
mensem ab nouilunio, Et quidem hoc
factum est vesperi. Nam inchoant
diem occasu Solis.

PHIL.

MEL:

Finis,